

309414 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5. } చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ మే నెల 29 వ తేదీ బుధవారము } No. 49
నంపుటము. ౫ } కాళియుక్తి నామ సంవత్సర వైశాఖమాస బహుళ చతుర్థి. } సంచిక ౪౯

అమృతాంజనము

తలనొప్పిని తక్షణము మాన్పును.

అన్ని కొవ్వలకు పరమావృత్తము.

చక్కని దబ్బితో సహా నీసా 1-కి నెల 0.80-0.

అమృతాంజనము మాన్పును.

దబ్బితో నొక్కటా తల

దోలును. వాయువు

పోట్ల పొగొట్టును.

సావానకలిగి యుండును

కలియంటు నుంచెడినది.

పనమూలికలచే హిందూ దేశమునకు

తయారుచేయుటకు మంచిమందు.

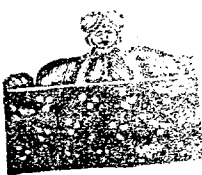
అమృతాంజనము దీపో బొంబాయి, మదరాసు.

ఇనాము !

ఇనాము !!

అందమైన మధుర బుట్టలచీరలు

చీర 1-కి నెల రు. 3-12-0.

18 ముగలు నిడివి. 2 1/2 ముగ

నెల రు. కలవి. రంగులు ఉత్తరవాద

ము. అందులో అనేకవిధరంగులు గల

బుట్టాలు వేయింపుబడినవి పలురకములు

కలవు. ఇక్కల వాగిరకమునకు తగు

నట్టి పేలమున చీర. ఈ చీర 1-కి కొనువారలకు ఎలక్ ట్రిక్

బంగారు ఉంగరము 1-టి ఇనాముగా యివ్వబడును

నర్సాపురం సరికొచ్చిన 1-కి 16 x 2 1/2 రు. 4-8-0

బందరు దవనకొడిచీర 1-కి రు. 8-4-0

బొలానుడి మామిడిచీర 1-కి రు. 8-8-0

కాంచీపురము అరకుచీర 1-కి రు. 5-0-0

కటంకలచీర 1-కి రు. 5-8-0

1142 సి. సి. లింగం అందు కో,

2, రామానుజ ఆర్యుర్ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మద్రాసు.

సర్వవృత్తిక విషవందీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

౪80

విషమును తగ్గివారు సంకోచముతో పోవుదురు.

యమునకు పాపపుచేయువారలకు రూ. 100 ఇనాము

ఇది ప్రతి కటుంబమునకు చింత

కలసిన విషాన్నివదియును. అన్ని

యూవాని, శిశువులకు వైద్యులచే పో

డ్డగాంచబడియున్నది ఎన్ని విధము

లుంచిననా చందు గణమునాజగ

తేలినకు ముద్రపేస కాక ఎలక

కుక్క, పాము, నట్టి వెంటలకు

విషవంతువుల కాటలకు నువయో

గిందును. కలపాకట్లో 1-కి 0.80-0

సోన్టీటి 0-8-0. 1 దజ్జా పాకట్ల

కల రూ. 5-0-0. పోన్టీటి కల.

ఒకేసారి 2 ప్యాకట్లు తప్పించుకొనువారికి పోన్టీటి ఇనాము.

పర్తలకు 100 కి 25 రూపాయలు కుమిష నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధన లక్ష్మి కం పేని,

1, ౪౦౯ కే.కే.మే.స్ట్రీట్, వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

తమ 'కార్యములను సకాలములో నెరవేర్చుకొను నిశ్చయించు జనులందరును

"ఎలెక్ట్రా" వాచిని కొన్నచో చాల సహాయమును పొందెదరు.

సరియైనకాలములో తమ సంకేతికస్థలములకు పోగలరు.

"ఎలెక్ట్రా"

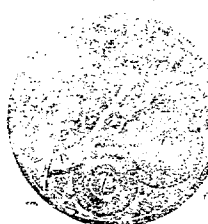
(1049)

ఎలెక్ట్రా తమ నడక

చాల దిగ్భయముగనుండును.

గడియారమంతయు శ్రేష్ఠమైన

పరికరములతో చేయబడినది.

బెర్న్ లో 1914 సం॥న జరిగిన

జాతీయ వస్తుప్రదర్శనమున గాల్వలెము

స్వీసు ఎలెక్ట్రావాచికి గొప్పపహుమతి

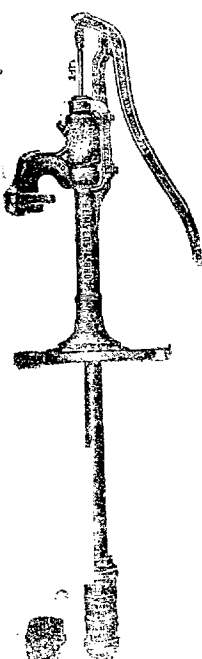
(గాల్వం (ప్రీమ్) ఒసంగబడినది.

గొప్ప బహుమానము.

గ్వాల్టే కం పెనీ, స్విస్ మేడు.

నమ్మకమైనగడియారములు. చౌకధరలు. పలువిధములగు వాచీలుగలవు. ప్రతిచోటను దొరకును.

ఏజెంట్లు: జి. ఇ. సంపత్ శెట్టి అందుకో, ఎన్.ప్లనేడు, మదరాసు.

LARGEST HAND PUMP FOR IRRIGATION.

Useful in shallow wells. Capacity 3000 to 4000 gallons per hour. Tried and approved of by many a customer. Mr. M. H. P. Ghatabal, superintendent of Industries, Bangalore, says:—

Itell you with the greatest delight that there are no pumps known to me which work so easily and so smoothly by a single individual without thicson eness, getting water as much as 4000 gallons per hour. (537)

Also all other kinds of deep & shallow well pumps, Pongas, Sugar-cane crushers and manures for Eggplants and Vegetables Etc., Ready in stock. Write for further particulars and prices.

K. B. JOSHI & Co.,

321, HORNBY ROAD, FORT, BOMBAY.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0. 12-కి 2-8-0. 100-కి రూ. 20.

రాజావాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతినాక

ములకు చాల

మంచి మందు

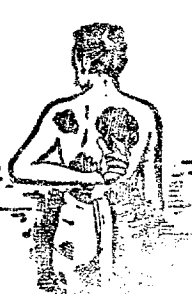
లతో తయారు

చేయబడి ప్ర

ఖ్యాతి గాంచి

నది. ఆశీస్

యేండ్ల నుండి

యొన్ని తామర నూలుపైదుసారులు రాచిన తోడనే పోయిన దని నేలగుండ్ల మాకు ప్రాసియున్నాము. కాని తామర తీట ఏనాన నట్టి మొదలగునవి గలవారందఱు. ఈ తైలము ఒక సారి వాడి చూడ గోరెదము. దీనిని బ్రచించి నుంటియుండదు. చచ్చును నలుచెక్కదు, పుంకు పడదు.

అమృతాంజనం దీపో, బొంబాయి, మద్రాసు.

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన

"ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము" ఈ అపూర్వ గ్రంథ

ములో జర్మనీ గారడీ, యోగద్యుష్టి, సభకట్టు, పరకాయ

ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, సామ్రాజ్యము, ఇంగ్లీ

షు ఇంద్రజాలము, క్రియా సాధనము, వ్యక్తికాత్మము, భూత

వైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్ల కేక తమాషాలు,

విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనమృగి మాయ

ముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, శీతములో సమాధి

యగుట, మనమృగిని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, శరీరము శీత

తలకాయచేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంటలు కట్టుకొని

చూడకుండా వస్తువుల పేర్లు చెప్పట, భూమిపయిన గజము

యెత్తున గాలిలో మనమృగిని నిర్భాగముగా నిల్పుట మొద

లగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన

నీవు అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చు

చున్నాను. ఈ పుస్తకమును ఆమృతచేయుట ఈనెల ఆఖరుకు

పూర్తియగును. ఈ గ్రంథమును ఇదియలకు 15 రూపాయలకు

ఆమ్ముబడును. ఈ గ్రంథమునే (పరభాషావారలకు) రు. 4 ల

కే ఇవ్వబడును. పరభాషావారులుగా చేరునారు తమ పరభాషా

తోటాడ 1 రూపాను మాత్రము మనోయార్ధరద్యాగా తమిణ

మే యీ క్రింది విధానమునకు పంపించి అరు చేరును రిజిస్టరు

చేయించుకొనినచో అట్టివారికి ఈ పరసరహస్యమైన గ్రంథ

మును మిగత రు 8 లకు వి. పి. క పంపబడును. (894-984)

సి. ఆర్. జనార్దనం నామడు, ఒంగోలు. (సంపాదక బిల్లా)

సావరన్ అండ్ కంపెనీ

(1139)

కచ్చాకేసర్ అండ్ కంపెనీ

ఆంధ్రదేశవార్తలు

గోవావర జిల్లా ఆచార్యులను తొలగించి ఇందువల్ల కాపురమును కంక నుబ్బరావను ఇంజనీరింగు విద్యార్థి ధనశే

గంలాము జిల్లా గోవావరమున గల ప్రజ్ఞాబ్రహ్మచారి లో, కసిమికోట వాస్తవ్యులగు జేతులపూర్తి సన్యాసిరాజు

మద్రాసులో ఒక గొప్పకర్తకు లైసెన్సు మోక్షాత్తిగంక నాథంశ్రీకాంత్ సచార్య ద్వితీయ పుత్రుడగు శ్రీకృష్ణశ్రీ

ఒక రిల్లువ్రాయుచున్నాడు:— 24వ తేదీన నందిగా మలో స్వాధికారియు, జేకాభిమానియు, సుగుణంతులు

24-వ తేదీన గుడివాడ సబ్ మేజిస్ట్రేటు గులాం గోసుఖాన్ గారు గుడివాడయందు నివసించు చహమ్యదీయు

1918 సంవత్సరం మే 24 తేది సాయంకాలము 6 ఘం టలకు గుడివాడ బహులో నవజనన జరిగి 21 తేది నుం

ఆంధ్ర మహిళాసభను గురించి గుంటూరు జిల్లాసంఘి టాటూరు బాలసరస్వతిమ్మ గారిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—సభలు

మనకర్తవ్యమును గురించి ఒక రిల్లు వ్రాయుచున్నా రు:—జేకాసేవారాయణులగు భారగియులు ఈ తరుణమున

రాజోవు ఆంధ్రమహాసభ సభయందు స్వరాజ్యము, ఆంధ్రరాష్ట్రము, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభాజ్యము, జాతీయ

OTTO DILBAHAR THE PERFUME OF ORIENTALS DELIGHTFUL & LASTING

లోక మాన్య బాలగంగాధర తిలకుగారి జీవితము - ఉపన్యాసములు (తెలుగు) 0-4-0.

ప్రకటన. 1. విద్యా విశ్వప్రకాశిని వెల 0-10-0. కల్పనాస్వరమున కుపయోగముగ నట్లు ఖండ ప్రకార

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రికృత నవలలు. శ్రీ శానవాటిక.

విధునానురాగము. వెల 0-12-0.

839 మా నేజరు కలాభివరని. రామచంద్రపురం హిస్ట్రీ గోదావరి జిల్లా. బ్రహ్మశ్రీ భాగవతుల రామమూర్తిశాస్త్రిల వారిచే

మిస్సీలీ మనోహరముగు సువాసన 126 (రిజిస్టర్డ్ కాబడినది) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టర్డ్ కాబడినది)

నృత్య త ము లు

(0)

శంకరేశ్వర "నాటిపురుగు" కోగమునుగూర్చి తెలిసి కొనుట కేర్పాటులు చేయబడినవి.

మెక్కాయాత్రులకు హెచ్చాజి దొరతనమువారు దివ్యమగు ఏర్పాటుల నొసరించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

మదరాసు సిటీమ్యునిసిపాలిటీ లిలింతలోనే రాష్ట్రీయ కాసనభయందు ప్రవేశ పెట్టబడును. హిందూజాతి దొరతన మువారికిల స్థానిక స్వపరిపాలనము గూర్చి తెలిపిన యంత ములనుబట్టి ఈవిల్లు కరిగింపబడును.

ఇండియా మంత్రిగారు మహమ్మదు జేకరు, భనరాజు సిఠి, ఎ. ఎస్. రామలింగముగారలను ఇండియాకు పంపివచ్చు దిపార్టుమెంటులో అసిస్టెంటు ఇంజనీయరులుగ నియమించిరి. వారిలో నెలకడు రెయిల్వేలకును తక్కినవారు రాష్ట్రములకును నియోగింపబడుదురు.

అరాజకపు టల్లరులు:—ఇటీవలి అరాజకపు టల్లరుల సందర్భమున ఆశీక ప్రమాదములు జరిగినవి. బెంగాలు సి. బి. డి. వారు తమకు తెలియకచ్చిన సమాచారము ననుసరించి స్థానికవారము నాటి యదయమున కలకత్తా నగరమునందును, ఈ తర శంకరేశ్వర సింగ నుకొన్ని ప్రదేశములందును జొరబడిరి. ఈ నెలకడు ప్రజలు ఆరెక్కువయబడిన పాల్నాజిల్లాలో నెలకడు సమీపమున నుండు ఒక గ్రామమున జరిగిన ద్రాపిడిలో హాల్మువా రొక గృహమున పుకొనించుచుండగా ఇండియానుండి తప్పించుకొని పోయిన వారివారూ వారిని తుపాకుతో చల్చిరి. హాల్మువారు తిరుగబడి తమ తుపాకుల నుపయోగించి వారి నిరువురూ వెంటదొంగిరి. కొంతమందిగారు పరుగెత్తగావారిలో నెలకడు పట్టుకొనెను. మరియొకడు డిరిబుటులు పొలములలో పట్టుకొనెను. ఇండియాను పీల్కోడు 807వ నెక్టు ను ననుసరించి వారిమీద దాడులను నమయింపెను. వందాయి లొక కుట్రలో చేరినయు పారికొనుట అధికారిల పెట్టుకొనెనులనుండి వెదకుచున్నారనియు తెలుపబడెను.

బందరునందన దానము

బందరు మే 28:—గమ్మిడెల్ల లక్ష్మీనారాయణ గారన, బొంబాయి నర్తకులు తిరువర్తి రామస్వామయ్య గారి :చారిత్రం, ప్రతినిమను వేయియనికి అన్ని దానము చేసెదరు. (తంతివల)

బర్మా వార్తలు.

భార్యమీద కేసు:—మాండలేకమివనరుగారు మాండలేజిల్లా న్యాయాధికారిగ ఎం. ఎస్. నెల్లిన్ను బి. సి. ఎస్. గారు తనభార్య దొంగిలించి కాలిన్లు మేజరు. ఎ. కె. చాలాండుగాతో నక్రమగు పరిచయమున విశేషముగ తేసి కొనినందులకు ఆమెను విడచిపెట్టుట కనజ్జగోరగా నా కేసుకు విచారించి నేరమును స్థిరపరచి, విడచిపెట్టుట కనజ్జనొప్పగి, హాలాండుగారికి రూ 10000ల జమానా విధించిరి. కేసు ఫీపుకోట్లవారి విచారణార్థ మంపడెను. నవంబరు 20-క తేది నది విచారించబడును.

రంగునాగకెట్టువిలేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. — యమిధిజిల్లా క్విస్కావానగర సమీపమున తాద్యేచాంగు నకు తూర్పునందు కొండలమీద వింతజాతిజనులు నివసించుచున్నారని వారుభనమున నేకరింప నిరాకరించెదరు. చాపల జల్లుకొని బ్రదికెదరు. ఆచాపలను మార్చి వారు బియ్యమును చాపలను కొందురు. వారు బర్మాభూమి వెలుగుదురు కాని ప్రేమభావవంటి వింతభావము మాట్లాడుదురు.

"సిటీ-ఫూడ్" దను నొకకు క్రవారమునాడు నిప్పుంటుకొని మందులవలన నొక కూలి వెంటనేమరణించెను. మరియొకడు ముగ్గురకు ఒడలుకాలిపోయెను. వారాసుప్రతిలో స్పృతికొంది. ముఖ్యోన్యగి హద్దకేటగారును, వద్రంగి కిట్టిగల్లును మంచిస్థితికి వచ్చుచున్నారని.

లోమరుబర్మాలో వరదలింకను విశేషముగనన్నది. పడవలు నడవటం కష్టముగనన్నది. అపారమగు నష్టము గలిగెను. వరద లడగువలనను ఎంతవఱము గలిగినదియు తెప్పటకష్టము. ప్రిటీలి వార్తలవలన వరదలింకను తగ్గలేదని తెలియుచున్నది. భావ్యపు యంత్రాలయములకు ప్రధాన నగరముగ నున్నది గాను ముంపుడునడిచుచున్నది. 27 వ తేదీ నాటిప్రాయ మెయిలు రంగునాగ చేరలేదు. 40 మైళ్ళ కొడ్డు ముంపుడు నడిచుండుటచే నది మరింత ప్రమాదముకు కుదరెను. ప్రవాహముల తగునడకును బండ్లు నడకనేచరి రెయిల్వేలనెదిపాడు లెప్పి.

మహారాజా హోటాలు

(1912 సం లో స్థాపించబడినది.)

చెన్నై పురి రాజధానిలో ముఖ్యమయిన ఇండియన్ హోటాలు ఇదియే. నెం. 121 ఆర్ మినియోకాపిథి, మద్రాసు. (హోటల్లకు ఎదురుగా) (1102)

ట్రాంలెనుకు అతిసమీపముగానున్న పట్టణమధ్యమందున్నది. ప్రయాణికులకున్న వివాధనలకున్న విడిసియుండుట కున్న భోజనోపాయములకున్న స్వగృహసౌఖ్యములకున్న తగు ఏర్పాటున్నది. మిడ్డెలో గదులు ఎల్లక్రిక దీపోపాయములు ఆసనాదిసౌకర్యములు యున్నవి. గాలి బాగావచ్చును. కాకాదిభోజనము పూట 1-కి రూ 0-4-0.

ప్రత్యక్షమయిన కాకాదిభోజనము, లేక మాంసాదిభోజనము, ఫలవారములు, అనుభవముగల హిందువులవలన తయారు చేయబడి హిందువు లేక యూరోపియనుపద్ధతిప్రకారం వడ్డించబడును. వివాధనలకు తప్పక కేట్లు.

ఈ హోటాలు బర్మా, సిలీను, యూరోపు, ఇండియా, వగైరాదేశములం దంకటను సంచారముచేసి వచ్చియుండు ఒక అనుభవము గల నాయకుగారి మ్యనేజిమెంటులో యున్నది. చార్జీలు సులభముగా నుండును.

చంద్రశేఖర క్యాండిట్ కంపెనీ,

నెల్లూరు.

(1096)

1917-18 సంవత్సరమున మదరాసులో జరిగిన వస్తు ప్రదర్శనమునందును, నెం. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, సి.వి. ఇ. గారివలనను యోగ్యతాపరీక్షలందు బొందియున్న ఈకంపెనీ వారిచే "స్టంపు ప్రింట్" తో తయారు చేయబడిన క్రొత్త వత్తులు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతయందున ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నవి. ఒక్కటొక్కటి 7 ముంపులకు తక్కువ లేక వెలుగును.

200 వత్తుల వెట్టె 1-కి రు 18-0-0

300 బ. దివత్తుల వెట్టె 1-కి రు 18-0-0

మారికెత్తులు కొనువారు (రు 1-4-0) ఒకరూపాయ నాలుగణాలు ముందుగా మణి. మార్కు ద్వారా పంపవలెను.

విజ్ఞానే నలయవారు కంపెనీకి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును. 489

విజ్ఞాన చంద్రికా పబ్లికేషన్ 1918.

జమానములు రూ 250 కాకముగను రూ 200 నిలువగల పరికములు ననుసరించి పెట్టబడును. నియమములకు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయును. (916-108)

అచంటు లక్ష్మీనతి. బి. ఏ., ఎం. బి., సి. ఎం.

మేనేజరు, మా. టుగోడు, మదరాసు.

అమృతవతి

మనోరంజకమైన నవల.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపరికములను బొందిన కంచనవల్లి కనకమ్మ విరచితము.

దీని వెల 1-4-0

గ్రంథకైలి మనోహరము. కథ నవంతము.

భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది.

చిరునామ:— ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాస్వామయ్య

7, తంబుకెట్టిపి, జి. జి. మదరాసు.

WANTED.

Applications are invited from Graduates whose second language is Telugu for the appointment of Manager, Municipal Office, Bezwada, Pay Rs. 60 to 80 with annual increment of Rs. 2. The place is permanently vacant and the candidate selected will be on probation for 6 months with prospects of confirmation thereafter if he gives satisfaction. Men having experience of Municipal or Local Fund Work will be preferred.

MUNICIPAL OFFICE } R YEGGARAMAYYA,
BEZWADA. } EX-OFFICIO, CHAIRMAN,
16TH MAY, 1918, } M. C.

వేగ్ భయము లేదు వేగ్

అమృతపానకము, అమృతస్థూపము అను దివ్యద్రవ్యములు వాడిన అన్ని విధముల వేగజ్వరములు, గడ్డలు మానును. వెల కేట్లు 1-కి 1-0-0.

కలరా!

కలరాకు మా కర్పూరార్క విశాచిరటి సకాలమున వాడిన నిస్సంశయముగా రోగిని నరణమునుండి తొలగించును. అనేకులను కాపాడి కీర్తికొందినది. వెల కేట్లు 1-కి 0-12-0.

అయ్యచ్చేద మెడికల్ స్టోర్సు,

వైదాచేట, మదరాసు.

(1167)

అమృతార్ణవ అవశేషము.

ఈశేషము రక్తముచున్నచేసి వీర్యమును హెచ్చించి నిలమున కలిగించి యుష్మకేయము చేసి చేతి కాల్చి మంటల నొగట్టును. మెదడును చల్లచేసి శరీరమునకు శేషమును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదము, తలనొప్పి, రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును. 219 అర్ధపాన దర్శి 1-కి రూ 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మశేషలక్ష్మి గోపిండ్రి, ఆరంభిగూడ పోషధాలశం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

స్టోల్ ఆయిల్

పున్నములలో తయారుచేయబడిన మిగల శ్రేష్ఠమైన తలనూనె నుమారు 25 సంవత్సరముల గ ప్రత్యేకచెందియున్నది ఈ నూనె అధిక మనానగలదియు, తలకు చల్లదన మిచ్చును. ప్రేమ మార్పు పుష్కల్ ఫరీదు బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయ.

కెన్యాంయి ను హేరాయిలు

తలలో వెచ్చించుటచేసి నాగాలందు నొజు చదుముచుండి. యెడల భార శముగా కల్లని వెచ్చించుట మొలచును. ఫరీదు సీసా 1-కి 1 రూపాయ.

క్యాంక్ బ్యాటిక్ టూల్ పొడరు

(908) టిన్ను 1-కి 8 అణాలు.

ఇదియుగాక సకలవిధమైన వ్యాధులకు వందులున్న, నుంచి వానలగుల అత్తను వగైరాలు ఉన్నవి. కేట్లాగునకు వ్రాసి తెప్పించుకో వచ్చును.

Bengal Chemical & Pharmaceutical

Works Ltd,

91, Upper Circular Road,

CALCUTTA.

Tele Address:— Rasayan.

Local Agents

P. Rangiah Chetty & Sons, Madras.

Indian Industrial Co.,

M. R. Chandra & Co.,

Madras Swadeshi Stores

వైగు భయము లేదు.

వైద్యరత్న వండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

వైగు వైగు

(1045)

ని వార కా వ భ ము లు

మా మందులు గడచిన యిరువది వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా, సిలీకా దేశములందును, స్వదేశసంస్థానములందును అనేక వైగు రోగులను కాపాడుట లొకనిదియు. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించి

వైగు సోకదు.

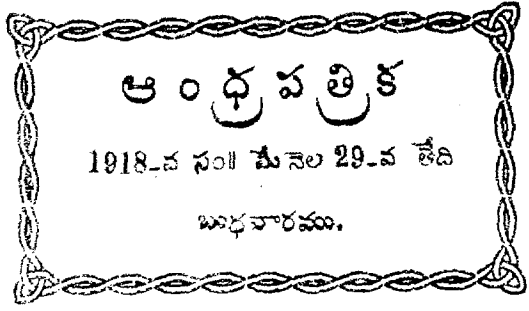
హైమాదిపానకము 6 టౌన్సుల బుడ్డి ౧-కి రూ ౧-౦-౦ | శతభోజనము 1 టౌన్సు బుడ్డి ౧-కి రూ ౧-0-0
డిబ్ 8 " " ౦-౧౦-౦ | డిబ్ 1 " " ౦-0-0

స్వాకింగు పోట్లడేనెలు.

కొరువారికి మావెడ్డ కాట్టులకు చుదియుగ పంపబడును

తెలివి నిల్పానును: "వండిత" మదరాసు.

అయ్యచ్చేదాశ్రమం, గగ, ఆచారవ్యవస్థి, జి.జి, వ

సహకారోద్యమము: మైసూరు

మైసూరు సంఘం మభివృద్ధికి నిలయమగుచున్నది. సహకారోద్యమము గూడ మైసూరు నందు సర్వరాశివృద్ధి జూపుచున్నదని 1916-17 సంవత్సరపు ప్రభుత్వ నివేదికము జూచిన వ్యక్తమగుచున్నది. సవేదిక సంవత్సరమున క్రెడిటు సంఘములు 918 గలవు. ఇతర సంఘములు 56 గలవు. ఈ సంఘములలోని సభ్యులసంఖ్య 64,857 నుండి 74,906 వరకు పెచ్చినది. మూలధనము 44.21 లక్షలనుండి 57.64 లక్షల రూప్యముల వరకు పెరిగినది. బ్రీటీషు ఇండియా యందు వలెనే, క్రెడిటు సంఘముల సంఖ్యయే సధికముగ గమ్యమగుచున్నది. ప్రజ లింకను సహకారమును చేర్చేను పరిశ్రమల యభివృద్ధికి నుపయోగించుట కలవాలుకడలేదు. సంఘముల సంఖ్యను వృద్ధి చేయుట కన్న నివసరకే నెలకొల్పబడి యున్న సంఘముల యుపయోగమును వృద్ధిచేయుట యవసరమని, మైసూరు ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరించుచున్నది. వృత్తుల సభివృద్ధి గావించుటకు స్థాపించబడిన సంఘములు 38 నుండి 44 వరకు పెరిగినవి. వీటిలో 4 సంఘములు జెల్లము తయారు చేయుటకును, 3 నేతపని చేయుటకును, 1 సంఘము నిమ్మజాతివారి కొరకును, 2 సంఘములు గృహ నిర్మాణము కొరకును, 9 సంఘములు ధాన్యపు బ్యాంకులుగాను, 2 సంఘములు మంచి గంధమువలనను దంతము వలనను నగిషీ వనలు చేయుటకును, కృషి సలుపు చున్నవి. కాని ప్రభుత్వమువారి సంఘముల కృషిలో సంతృప్తి చెందలేదు. పరిశ్రామికుల స్థితిని బాగుచేయుటకు, సహకారమే ముఖ్యసాధన మనియు, అందుచే వ్యవసాయ, పరిశ్రామిక సహకారమును రాబోవు సంవత్సరమున సభివృద్ధి గావించుటకై మూలాధారము ప్రబల ప్రయత్నముల గావించవలయుననియు, ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి కోర్కె సఫల మగునని దలపించుచున్నది. క్రజలు సహకారసంఘముల సాయము క్షయముగ కైకొనుచున్నారు. ఋణములలో 60 కి 57 వంతున వృత్తులకొరకై దీసికొనబడుట కశంసాను. వెనకటి ఋణముల దీర్చుటకు 60 కి 25 వంతున ఋణములు కైకొనబడెను. వాహనకార్యముల నిమిత్తమై దీసికొనిన ఋణములు 100 కి 4 నుండి 7 వరకును పెరిగెను. సధికరము గాని ప్రయోజనములకొరకై దీసికొనుచున్న ఋణముల సంఖ్య యింకను తగ్గుట దనియు, ఋణములను తిరిగి ఇచ్చుటలో సుస్థితి యుపయోగపడెననియు ప్రభుత్వమువారు జెలుపుచున్నారు. పాఠ్యమును సంపాదించుట చేతమునకు సంఘములలో ఋణముల సంపాదనలు, సకాలమున ఋణములను తిరిగి ఇచ్చుటనుపయోగించవలయుననియు, గోరుచున్నారు. సహకారమును సంఘముగ నందుచున్నట్లుంకగూడదు. ఇందుచే,

క్రజలు మరింతగ ఋణములపాలై, ధనమును దుర్వ్యయమును జేయు మొదలుపెట్టెను. నిజముగ నక్కరగలవారి యక్కర తీర్చుటకును, పరిశ్రమల సభివృద్ధి చేయుటకును, కైతులను దురాశాచరు లగు మాహుకార్ల బారినుండి తప్పించుటకు మాత్రమే సహకారసంఘము లధికముగ ప్రయత్నింప వలయును. ఈయవసరమును మైసూరు ప్రభుత్వమువారు గుర్తించి కృషిసలుపుట ఉత్సాహకరముగ నున్నది.

సహకార సంఘముల కార్యనిర్వాహక సభ్యులే ఋణములలో చాల భాగము అనుభవించుట అవమానకరము. ఈ దుస్థితి బ్రీటీషు ఇండియా యందును చాలవరకు వ్యాపించియున్నది. ఈ దురాచారమును మాన్పింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు. క్రెడిటు సంఘములచే, గ్రామములందలి సంఘము లెంతవరకు సభ్యుల ఋణాధిభువులను తొలగించినవో రిజిస్ట్రారుగారు కనుగొన కొంతవరకు ప్రయత్నింపగ, సభ్యుల ఆర్థికస్థితిలో విశేషాభివృద్ధి తేవని జేచినది. కాని ముందు సంవత్సరమున సరియగు విచారణను గావించుటకు రిజిస్ట్రారుగారు యత్నమిందిరి. ఈ విధముగ ప్రతి సంవత్సరమును, సహకారోద్యమము ప్రజల కెంతవరకు లాభకారిగ నున్నదో విచారించి చూచుట, భావ్యభివృద్ధికి మూలాధారము. 1916-వ సంవత్సరమున 6-వ రాష్ట్రీయసహకార సభ జరిగెను. ఆ సంవత్సరమే 6 మండలసభలును 30 తాలూకాసభలును జరుపబడెను. తాలూకాసభ లన్నిటిలో సహకార సభలు గూడ నొకభాగముగ నుండవలయునని ప్రభుత్వము వారు తీర్పు జేసిరి. రిజిస్ట్రారుగారు గూడ కాటాన్డోయిల ప్రత్యేక సమావేశము నేర్పరిచి, ముచ్చందజేయిన కృషి సలుపవలయునో మార్గముల సూచించిరి. క్రెడిటుసంఘములగాక, తదితర సంఘముల సభివృద్ధిపరచుటకు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుగారు ప్రత్యేకముగ గోరబడిరి. సహకారసంఘపు ఇన్ స్పెక్టరుల సంఖ్య 26 నుండి ముప్పదివరకును పెరిగెను. వేతనము లేకుండ బనిచేసెడి సూచకు ప్రజల సంఖ్య 45 నుండి 56 వరకు పెరిగెను. ఇందుచే ప్రజలలో సహకారోద్యమాభివృద్ధి తమ కాలమును వినియోగించుటకు బానుకొను వారి సంఖ్య పెరుగచున్నదని సువ్యక్తమగుచున్నది. రిజిస్ట్రారుగారు తమ నివేదికమును సమర్పించుటలో తృప్తి చెందక సహకారాభివృద్ధికి కొన్ని సమస్యలను సూచించి, ప్రభుత్వప్రశంసకు నాత్రులయిరి. వారి సూచనలు జేతమంతటకును బదిలీపచ్చుటచే, సహకారసంఘములవారి సూచనల గూర్చి యోచించుట భావ్యముగ నుండును.

(1) ఏమియు పనిజేయవచ్చుగాని, ప్రైవేటులే సంఘపు ఋణముల సధికముగ ననుభవించుటగాని, సంఘములను మూసివేయుట.

(2) బీదలకొరకును నిమ్మజాతులకొరకును సంఘముల నెక్కువగ స్థాపించుట.

(3) పెంట్లలు గాంకులు, ఫెడరలు యూనియనులచే, తనభి గావించుట.

(4) క్రెడిటు సంఘ సభ్యుల ఆర్థికస్థితిని అపుడపుడు విచారించి అభివృద్ధి మార్గముల సరయుట.

(5) నేతపనివాండ్ల సంఘములకును, ఇతర పాఠశాలిక సహకారసంఘములకును ప్రోత్సాహమునగుట.

(6) సహకారోద్యమము వ్యాపింపని యితర స్థలములలో సీ యుద్యమమును వ్యాపింప జేయుటకు ప్రయత్నించుట.

(7) క్రెడిటు గాని వ్యవసాయకసహకారము సభివృద్ధిపరచుట.

(8) సహకారసంఘము లున్న గ్రామములలో గ్రామాభివృద్ధి నా సంఘములకు వదలి వేయుట.

(9) సహకార సంఘ కార్యదర్శులను మిగిలిన కార్యనిర్వాహకసభ్యులను సహకారసూత్రములందును, పద్ధతులందును సుశిక్షితుల గావించుట.

(10) గౌరంటీ చేయు యూనియనులను ప్రవేశపెట్టుట.

పై సూచనలన్నియు చాలముఖ్యము లనుటకు సందియము లేదు. సహకారోద్యమాభివృద్ధిని గూర్చి వ్రాయుచు రిజిస్ట్రారుగారు టెలుగ్రాముచున్నాడు. "ఇంతవరకును నెరవేసిన యుద్యమాభివృద్ధిని కలికించిన, సహకారము జేతమున వేళ్లను బాతుకొనెననియు, ఉద్యమమునకు మహోన్నత భావినశ గలదనియు సువ్యక్త మగుచున్నది." పై సూచనల ననుసరించి సరియగు కార్యక్రమము నేర్పరిచి, సహకారభావనలు కృషిసలిపెదరేని, మైసూరు సహకారోద్యమమున ఇతర భాగములకు మూద్దర్శకముగ నుండు ననుటకు సందియము లేదు.

సవను శైవమహాసభ

అనేక మతములకును భాషలకును నుక జాతులకును నిలయునైన భగవద్భక్తిభావమునకు భిన్న సంఘముల యభ్యుదయము సాధనముగ నున్నది. ఏతత్ఫలప్రాప్తికై సకల సంఘములు పాటుపడినపుడు భావ్యుదయమును సాధ్యము. ఏతత్ఫలప్రాప్తికై శైవబ్రాహ్మణులును తొమ్మిదోద్దనుండియును పనిజేయుచున్నారు. కాని సాంఘికులందు గాఢమైన సంఘారాధనాభిలాష స్థిరపడనందున సభోద్దేశములు ఫలవంతములగుట కవకాశములు గలుగుటలేదు. సాంఘికులు సభికులుగ జేనుటయందును చేసిన సభ్యులు చందాల నిచ్చుటయందును నుదాసీనభావమును జూపుచున్నారు.

"మతాచరణలను మతధర్మములను బోధించుట వారికి గల దురాచారములను నవసించుట, విద్యాభివృద్ధిచేయుట, వారిలో నసోద్యోతకుల పెంపుచేయుట, యొక నన్ని విధముల మతస్థులను ఉన్నతిస్థితికి తెచ్చుట లోనగునని యాసభా నిర్వాహకుడు ముఖ్యోద్దేశమును."

సభోద్దేశములను నెఱపేర్చుటకు ద్రవ్యము సంఘారాధనాభిలాష సాధనములు. శైవబ్రాహ్మణులందు మహాసభోద్దేశ నిర్వహణమునందు ఉత్సాహము దినదిన ప్రవర్ధమానంబగుచున్నదనుటకు దేవాదియందు గూడిన సభ నిదర్శనము. సభ ఉత్తరాగ్రము నందుగల గంజాము ముడి లంబు నందు గూడినను కృష్ణా గుంటూరు మండలంబునందు ప్రతినిధులు సభ నలొకరించిరి. దేవాది జమీందారుగారు సభ్యులకు సకల సౌకర్యముల నొడగూర్చి సభను నిర్విఘ్నముగ జరిపి సభ్యుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి. శ్రీ దేవాది రాణిగారు సభ్యురాలుగజేరి సభాభ్యుదయమునకు దోష్టపలు కంగీకరించుట సుభావనాము. ఇజ్జల్ ఆసాల్ శ్రీరాజా కందుకూరి బాలసూర్యకృపాదరావు జమీందారుగారు సభకు రాజప్రోవకులుగ నుండుట కంగీకరించియును నెలకు రూ 20 చొప్పున విద్యార్థివేతనము నిచ్చుటకు వాగ్దానముచేసియును వారికిగల సంఘాభిమానమును వ్యక్తపరిచిరి. ఇతర శ్రీమంతులు హిమార్గము నవలంబించుట శ్రేయస్కరము. శైవబ్రాహ్మణులు సభోద్దేశములను నెఱపేర్చుటకు నిరంతరము పాటుపడి దేవాదిగ్రహమునకు పాత్రులయ్యెదరుగాక!

స్వదేశసంస్థానములు: స్వదేశసంస్థానము

స్వదేశసంస్థానములందు గూడ బాధ్యతల క్రతుత్వమును ప్రవేశపెట్టవలయు నని, యిట్టివల జరిగిన బాంబాయి రాష్ట్రము మహాసభలో తీర్మానము గావించబడెను. బ్రిటిషు ఇండియాలో స్వదేశసంస్థానములు వెల్లి విరియుచు, సంస్కరణములు కోలది దినములలో ప్రవేశపెట్టబడు నని యూహించ బడుచుండ, స్వదేశ సంస్థానములలో నిరంకుశ క్రతుత్వము విశేషకాలము క్రబలియుండజాలదు. ప్రస్తుత వాతావరణమున నిరంకుశము పెరుగజాలదు. స్వదేశ సంస్థానములు గూడ ఉదారక్రతుత్వము నవలంబించినపుడే, హైందవ సంయుక్త రాష్ట్రమునిధానము సుసాధ్య మగును. బరోడా క్రబాసభ కధ్యక్షుల వహించిన వటేలు గారు తమ ప్రారంభోక్త్యాసమున స్వదేశసంస్థానాధీశులు గూడ బాధ్యతగల క్రతుత్వమును ప్రవేశపెట్టవలయునని హెచ్చరించిరి. స్వదేశ సంస్థానములలో రాజకీయ సంస్కరణములను బ్రవేశపెట్టుట సులభసాధ్యము. అందుచే నైక్యగుగారు స్వదేశసంస్థానమును బ్రవేశపెట్టుటకు వాగ్దానము చేయవలెనని, వటేలుగారు గోరిరి. విషయనిష్ఠుల సభలో గూడ నీ విధమగు తీర్మానము చర్చకంగీకరింపబడెను. స్వదేశసంస్థానపు క్రజలలో గూడ సూతనాశయములు వెల్లివిరియుట, కాలస్వభావమున కనుగుణ్యముగ నున్నది.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు

కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు తక్కువయగు సంస్కరణముల నంగీకరించుట దేశభివృద్ధికి భంగకరమనియు, కామరు వీలుపత్రికలో బిసెంటు గారు రచనవదించిన యభిప్రాయము సమంజసముగాదనియు, మొన్నటి కత్రికలో చెలిపియుంటిమి. హిందూపత్రిక గూడ నీ యభిప్రాయమునే ఆమోదించుచున్నది. కాంగ్రెసు సంస్కరణములే క్రబాశయములకు చాల దగ్గరను భావము దేశములో క్రబలియున్నది. అట్టితర, కాంగ్రెసు సంస్కరణములలో నాల్గవ వంతునను అంగీకరింపబడునని, సంస్కరణక్రతుత్వమునకు ముందే తెలుపుట, సమంజసము గాదని, హిందూపత్రిక ఖండితముగ చెలుపుచున్నది. ఆ గ్లో హైందవ కత్రికలు, రానున్న సంస్కరణములు కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు చాలవరకు కొరబడునని, అనుదినమును చాటుచునే యున్నవి. ఇంగ్లీషు మొను కత్రికా లండను విలేఖరి ప్రకారము, యుద్ధమంత్రి వర్గమువారు, ఛేంబర్లెను మొదలగు వారి సహాయముతో మాంటాగూగారి సంస్కరణములను గూర్చి యోచించి, తమ యభిప్రాయమును ప్రచురించెదరని తెలుపబడినది. ఛేంబర్లెను మొదలగు సభ్యులు నుదారపూరితముగు సంస్కరణముల కంగీకరింపరని యూహించవచ్చును. అట్టితర, క్రజలు తమ దృఢసంకల్పమును, సందిగ్ధతరుణమున సడలించుట, అసంభవమగును.

జి. సి. యస్. పరీక్ష

ఈ కరీక్షకు వెడలుటకు స్వదేశ సంస్థానములవారికి గూడ నవకాళ మిచ్చినటుల, మాటరు తంత్రి వార్త చెలుపుచున్నది. స్వదేశ సంస్థానములలోని పరీక్షలకు బ్రిటిషు క్రజలు నిషేధింపబడుచుండ, ఆ సంస్థానముల క్రజలకు బ్రిటిషు రాష్ట్రములోని యుద్యోగములు లభించుటకు సూతనావకాళముల నిచ్చుట ఎవరి లాభముకొరకొ దొరకున్నది!

భారతదేశము

ప్రస్తుత స్థితి

జీవన దృష్టిబాహుగాదు మాట్లాడు ప్రాయమున్నాడు. ఇతరులకు మన మెదుర్కొనవలసిన దేశపరిస్థితులు, కొంత రమకొనినంత అబ్బులులుగ తేలు. అం దీశ్రేయోపాయములు ప్రస్తుతముగా నావనగును:-

(1) జర్మనలదే ప్రోత్సాహమువలన, ఉత్తరజర్మనీ, బుస్సును టర్కీ స్థానములోని మహమ్మదీయులతో సహాయము చేయబడి, టర్కీ నాయకత్వముక్రింద హిందూదేశమునకు నాయకత్వం వదిలి బాదినప్పు సూచన బండుట.

(2) ఈ ఆశాయము నెదుర్కొనుటకు సరిగ్గ మహమ్మదీయులను సంశ్లిష్టము గానింపవలెనని క్రతుత్వమునా రాజ్యపించుట.

(3) భారతదేశ నిరంకుశాధికారుల యొక్కయు, ఈ దేశమునన్ని అండ్ల స్వాధీనముల యొక్కయు సంపూర్ణాంగీకారము తోడను, సహాయము తోడను, బ్రిటిషు ప్రామాణ్యం తీర్మానముగ నుండి హిందూదేశము లాఠియస్వారంగత్వమున గడించుట కులధనని విభాగంబులను లగు భారతీయులకు కార్యము తేకపోవుట.

(4) మట్టిము సంఘములలో నియమించు నిద్రాణంబైన ఇస్లామోద్యమమున కనుకూలమైన అభిప్రాయము బండుట.

(5) జాతీయ స్వాతంత్ర్యోద్యమమున కనుకూలముగ హిందువులలో గాఢాభిప్రాయములు క్షుప్తము లగుట.

(6) విజ్ఞానసంపన్ను లగు యువకులలో గుప్తమై యున్న తీక్రష్ణవోద్యమ ముందుట.

(7) బాధ్యతాయోగ క్రతుత్వార్థి క్రబానాయకుల చేసిన కార్యముల నిష్ఫలము నుండించుటకు బ్రిటిషునిరంకుశాధికారులు ప్రబల క్రతుత్వముల చేయుచున్నారను అనుమానము దేశమున పరివ్యాప్తమగుట. రుస్సు మున్నగు నిరంకుశాధికారులవలెనై పాలిత ప్రదేశములపై విప్లవోద్యమములను నశింపజేయుటకు ఈ దేశపు నిరంకుశాధికారులు కూడ ప్రయత్నించెదరని ప్రబలమ డెలియము.

(8) క్రతుత్వమును, ప్రామాణ్యమును నెదుర్కొనుటకు సిన అర్థిక, సైనిక సహకారములే గలగు కష్టము లన్నిటిని ప్రజలెల్లమున గ్రహించుట.

ఈ పరిస్థితుల గూర్చి పాఠభావముగ యోచించిన యెవల, మన కక్ష్య మేమో కూడ మనకు తెలియబడును. రాజకీయవిధిగాదు మనలను సహాయము చేయవలసి కోరుచున్నాము. ఉన్నతాశయసంరక్షణార్థము గానింపబడుచున్న సంగ్రామవిజయమునకై యెల్లమున ఉత్సాహ మానసములతో తోడ్పడి, దేశభక్తిని కెల్లదీంపవలెనని త్రి క్రకరీ గారు మనకు చెలిపియున్నారు.

సంగ్రామము చేయుటకు క్రితములగు వారలకును, సంగ్రామము చేయనేరక యువకులకు సలహా వాసంకు వారలకును అభిప్రాయభేదము లున్నవలకు క్షిప్రము. కాని యిట్టి విషయముయందు చక్రవర్తిగారి కోరిక ననుసరించి నిర్దిష్టమైన గాని, సభ్యుత్తిభర్మరీప్రసాదమునకు విశిష్టత చేయరాదని తాత్పర్యం వారల అభిప్రాయము.

మన దేశమందలి ప్రస్తుత రాజకీయ జీవన క్షుభాకమున గుర్తించిన వారెల్లమున మధ్యతరగతివాండ్ల జర్మనులు చేయు దుట్టును విజయవంతము లైనయెవల, భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము చేయవలెనని మాన యంగీకరించుచు యున్నవారి యే విజయవంతపాలనా లభించి, తేక మరణమై 150 వత్సరములనుండి అంగ్లేయులు నిర్బంధింప బడవత్సరము గూర్చి, దేశము నానాసర్థకముల పాలగుట ముగిశ్చము. ఈ అల్లకల్లులను నుండి తాత్కాలికముగ మెకటి రెండు రాజ్యములు బద్ధించినను, రానున్న ప్రపంచ యుద్ధమున గౌరవస్థాన మాక్రమించుటకు తగిన భారతీయ ప్రజాస్వామ్యము గూడునును మనకునే తేక చెప్ప వలసదుమతము.

కావున ఈ దేశమున కదిరకాలములో, అదిగా నుకలమున, బాధ్యతాయోగ పిభుత్వము లభించుటకై క్షాయ సమ్యతాంధోళనము గావించువారల భారతదేశము నాంత్రి మించుటకు జర్మనులు చేయు క్రతులయెవల పాతకూరిని గలిగియుండునది అనుమానింపరాదు. నేడో, తేదో మనకు ప్రామాణ్యమున గౌరవభాగము నొసంగి, భారతజాతీయస్వాతంత్ర్యమును అంగ్లేయులు లొంగుక తప్పదని మనకు డెలియము. జర్మనలదే ప్రబలమైనయెవల, భారతీయ ప్రజాస్వామ్యము కృష్టియెంచుట కవకాళము లేదు.

మన మిక్కను సంద్విగ్ధస్థితియం దున్నాము.

విద్యార్థికులు గల గొప్ప భారతీయ ప్రైవ్యమునకు నమరూపకర నయము, ఇది సంభవమైనతోడనే స్వరాజ్యము మా ప్రకృష్టమగుననియు కొందరు నడుపుదురు. ఈ అభిప్రాయము తోనే నేటికింపను. ఇది కార్యాగ్రహణము కాదు. ప్రస్తుత మున్న ప్రాజాభిప్రాయములను బట్టి ఇండియను ప్రైవ్యమునకు తయారుచేయబడుచున్న ఆశాయమును గ్రహించుటకు తగిన వివేచనాశక్తి క్రతుత్వమువారికిని గలదు.

అమెరికా దేశమున కెల్లమున ప్రైవ్యమున కెరలయనుచు నిల్చుట ప్రేమిదెందు కోరియున్నాడు. కాని యిచ్చుట క్రతుత్వము వారు కలవలమంది మాత్రమే కావలె ననుచున్నాడు. వీలవన, అంతకుండు యెక్కువను మంచి నోక కత్తిరియూతో తయారుచేయుటకష్టము. ఇత భక్తియును ఇండియా రక్షక ప్రైవ్యమున అనుకూలమంది మాక్రమించుండి. కాని యీ తిరుణమున భారతీయ విద్యార్థికులకు ప్రేమికిమ్మ నొసంగి విచ్చుట నిరంకుశాధికారుల బహార భావములతో వర్తింప వారిని ప్రోత్సాహ పరుపునాని కెవరు క్రేలికనుంబ గనే విప్లవకాకకు లగుచున్నాడు. ఇప్పుడు మన దేశమున విప్లవము కలిగిన యెవల వారి కిట్టివల దుష్టాధిగలిగిన గతి సంభవించును.

ఈవిషయమై దూరదృష్టితో యోచింపజాలనివారిని, గూర్చి యిటు చర్చింప లూతుకొనను. ప్రామాణ్యమును, యీ దేశమునకుడ బ్రిటిషువారిచే యిచ్చుము వారిరక్షణమును బ్రిటిషువారు నిర్వహింప కులినతేగాని మన కట్టి సంబంధమును తేవనియు యీ విషయమున కొందరు మాట్రుచున్నాడు. ఇట్టి వాదము అపాంతాభోగ ప్రేరితముగాని రాజనీతిధర్మము కాదు.

కర్మమార్గ దిశమంది మమ్మ జ్యోతవాడి బ్రిటిషువారి కెట్టికష్టమున గలిగించునని మరలు యోచింపవలయులేదు. మన కేవిధమున నది నిష్ఫలమునకుగ నుండునది యోచింపలేదు. మొట్టమొదట విద్యార్థిహింసలకు, కోవస్వభావులకు అనుకూలమగులేదు నేయునుకే జాతీయవాదులకు మమ్మ నాయకులకు వీరయెడ పాతకూతలేదు. ఇస్లాము ఉద్యమము మట్టిము ప్రజాశాసనమునకు కున్నొంపబడినది. ప్రజ లావిమ. యెవరుగూర్చి తేమమువృత్తికైనట్లు అర్థము చేసికొనిరి. సంగ్రామమునకు బూర్వము దేశము "కాబానకమల" అను గొప్ప ప్రతిష్ఠాపనము బాటును దెలిపింది. ఈమునకు, నాయకులన్ని రెండులండియు జానిని గూర్చియేమియు తెలియకయ్యుట లేదు.

భారతీయ విప్లవకాయలను గూర్చి మనము యోచింపలేదు. వీరి సంఖ్య కృష్టియెంచుచున్నది. వీరి విప్లవములన దేశమునకు స్వాతంత్ర్యోద్యమ చేకూర్చు కలెనని యభిప్రాయముతో చురేయిచున్నాడు. నిలచుకు విప్లవకాయల సంఖ్యయిప్పుడంతగా లేదు; కాని వీరి సంఖ్య యందు హెచ్చు కాగలదేమో అను విషయమునుగూర్చి యోచింపలేదు. ఈ విషయముల నిట్టి మనము తృటికరింపరాదు. కావున మధ్య ఆశయానుండి రానున్న ఉగ్రదశమును తొలగించుటకు క్రతుత్వమువారికి తోడ్పడుటకావల్యము.

కాని యిక్కో విషయమును మన మాలోచింప కలసి యున్నది. మనదేశములలో కరీకుల సంపన్నులను సంగ్రామమునకు బంపినయెవల దేశోద్యమ కిక తెలుపవలె, అను ప్రశ్న మృగింపక తప్పదు.

క్రతుత్వమువారు కోరింకలెందు మనస్ఫులమ నేకించుట మనక క్రితంచన తేక పాటుపడుదు మనకొండును. ఈ యుద్ధములు యుద్ధరంగమున కంపబడి, విరూపియును లిటు కొంటిలెలొట్టుట కుంచలమగురా అని సంభయముతోడక మానకు. ఈప్రశ్నకు గూడ తగినసమాధాన విూతుకతప్పదు. ఇక్కో విషయము. ఈముతన ప్రైవీకులకు యుద్ధరంగమునకు బంకక దేశమునకే యుంది, అనుభవజ్ఞులకు సుమరమునకుబావి, అపరాధా క్షేమక కాలవారిని యధాప్రకారముగ క్రమప్రయత్నముల తేయవలసికన్ది, ప్రైవీకానమున రిస్కుపరుడక, కెల్లంధికులకు యుద్ధరంగసంఖ్య కృష్టితేయు చున్నయెవల దేశస్థితి యెట్లుండకే ఈ విధముచే రిస్కుకేము యుద్ధారంభమున వర్తింపింది. తత్ఫలితముగ విప్లవము సంభవించినది.

ప్రస్తుత రాజకీయ స్థితిగతులనుబట్టి ప్రైవీక సంఖ్యకు కృష్టితేరుట కలన కేవిధమున ప్రైవీకములు గానించుచున్నది.

ఇట్టి ఆశాయము బండుటకే ప్రజానాయకులు ప్రైవీకోద్యమమునకు తోడ్పడియొకకలను ప్రోత్సాహ పరుచుటకు సంజేహింప కన్దురు. ఈస్థి ఆశయా ఆశాయమును తొలగించుటకునెవలమందో దేశకొంతరి కేలించుటకును జనానువారి సహాయము వాంగ్లేయులువాంఛింపచున్నాడు ఇది ప్రసత్వమువారికి గొంత హింసముగను మనజాతీయోద్యమములకు భంగకరముగను పరిణమించును.

ఈస్థితిగతులన్నిటిని పరిశీలించి యెవల "యుండునది నోంకన నూయి, నెనుకేకు తోయినగోయి" అనుపాతెర్ల క్షిప్రమమ్మనున్నది. మనమెవరిని నిందింపజాలము. ఇట్టివిషయల సమన్వయముచేరి కెల్లమును మనకు నెదుర్కొనుకోరి ప్రైవీక క్షియు వారు కూడ యాదిక్కులకు గ్రహించిన అది మనకు సహాయకారిగ నుండవలదు.

విరోధామహానంగమము

(రైటరు పి. జి. సి.)

పశ్చిమరంగము

జర్మను అవస్థానందవారంధము

మిత్రమండలివారు ముందుగ నేర్పాటుచేసికొనిన

ప్రదేశములకు మరచుట

ఆంగ్ల రచాంగణము

అందఱు, మే 24:— బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయము కర్మమును రైటరుగారి విలేఖరు నేడిట్లు తంతునపుచున్నాడు:— నేటియందయపు జర్మను ముట్టడులు మార్చి 21 వ తేదీయంతటి క్షయంకరములగులేవు. గాను పెల్లులప్పుడిల్లుడుపయోగింపబడినది. ఈ కార్యపుగాలి గానును మిత్రమండలి రంగమున విశేషముగ వ్యాపింపజేసితి. ఈపును కాలవకును నియమింపననుసరము మధ్యమంకరమగు ఫిరంగియద్దముజరిగెను. మెన్నుపార్శ్వలోయలకు పశ్చిమ ప్రదేశమునంకు భాగమంతయు క్షయంకరముగ ముట్టడింపబడినది. చాల వెనుక నుండు ప్రదేశముల మీద గూడ క్రొత్తులు భయంకరముగ గుండ్రము ప్రయోగించుచున్నార. క్రొత్తువైమానికులసాధారణ సాహసమును జూపుచున్నారు. అయినను మావైమానికులు జర్మను విమానములకు చాల అంతరాయమును గలిగించి వారిని కేధించుచున్నార. పరాను వారి ప్రక్కనుండు బ్రిటిషుదళములతో క్రొత్తులు తలపడిరి. జర్మను లెప్పటి వలెనే మూకముకలుగ వచ్చిరి. మొదట క్రొత్తులతి భయంకరముగ నెదిరింప ఎడమట్టునకు మధ్యను ఉండిన పరానువారు వారిధాటికి నిజమగలిగిరి. కుడితట్టుననుండిన వారు మాత్రము కొంచెము వెనుకకు మరలిరి ఉదయము జర్మను లెప్పటికినసమీపింపజేయుల భరించి గొప్పవైద్యముల నెదిరించిరి. పరానువారింకను వెనుకకు జోయిరి. కాని తదవంతరము వారు ప్రతిముద్దము మొనరించి తమ పంక్తిని యధారితకి మరల్చుకొనిరి. ప్రక్కము పరానురంగమున దీయొకే బస్పి సరస్సునకు దక్షిణమున 800 గజములమేరను వారు కొంత ప్రదేశము నాక్రమించుకొనగలిగిరి. ఈప్రాంతమున రణరంగమందు మరయొక ప్రదేశమును గూడవారు పట్టుకొనగలిగిరి. రణరంగమునుండి నచ్చిన నివేదనములు విశ్వాస ప్రూపింపబడుచున్నవి. మనఫిరంగులును పరాను వారి ఫిరంగులును జ్వరప్రదేశముల విశేషముగ గాల్చిరి. క్రొత్తుల కపారనష్టములు గలిగియుండ వలయును.

జర్మనివారి ప్రకటనము.

అందఱు, మే 27:— రీమ్యునకు వాయవ్యభాగమున 7 వైల్ల దూరముననుండు లూనెబిల్లుయొద్ద ఆంగ్ల సైనికులను గొందరి నిన్నరాత్రి బంధించితిమని జర్మనివారు ప్రకటించుచున్నారు. ఆంగ్లయు ఫిరంగమున నున్నట్లదియే ప్రథమ సూచనము.

వైరి కేటెప్పుదళముల తీవ్రత.

అందఱు, మే 28:— ఆంగ్లేయుల ప్రధాన స్థానముల యందున్న రైటరు విలేఖరు డిట్లుతంతునపుచున్నాడు:— గత సాయంకాలము నుండియు అనేకస్థలములందు వైరికేటెప్పు తీవ్రత యధికమైతి. విల్లర్న (బ్రిటానో, పార్శ్వలోయ, ఆహు విల్లర్న, ఎం.నెల్లెల్లరు, మెయిలి మ. లెబు, మార్చిసార్వలవై ప్రేము పదార్థములను విశేషముగ పేసి, క్రొత్తులు పంపాయువుల నీ స్థలములపై విడిచి పెట్టిరి. ఫెబ్రవరి 20: ఈవరకును వ్యాపించియుండు స్థానమున విరామము లేక అగ్నిగోళములు వేయబడినవి. మధ్యాహ్నమున నీప్రదేశము కాంతముగనుండెను. ఈ ముట్టడులనుబట్టి క్రొత్తులుద్యమించి యుండిన అవస్థానందమును ప్రారంభమైనదని తలంపరాదు. సైనికులబంధింపవలయు ననియును, క్షితి గతులను గ ని పెట్ట వలయు ననియును ఉద్దేశించి వైరివిమానములు ముట్టడుల మోనర్చుచుండెను. కాని యొకముట్టడియందును వైరివైమానికులు కృతకృత్యులు గాలేదు. బంధముడైన క్రొత్తుసైనికు నిద్రపర్య పుస్త్రు మొందుచున్నాడని. ఆంగ్ల వైమానికుల క్రొత్తుల కధికమగు నష్టము తగ్గించుచుండినయును, ఆంగ్లేయులు బాంబులను పడవలె నెత్తెముయొద్ద క్రొత్తుసైనికోద్యమ లిరువురును

14 రు సిఫాయిలును మనపోయిరిని వైపు ప్రకములను స్పష్టమగుచున్నది. రాకపోకమాగ్గములపై మనవైమానికులు విరామములేక బాంబులను వేయుచుండిరి. ఇందుములమున క్రొత్తులకధికమగు నష్టములు కలిగినవి.

ఆంగ్ల పరాను దళములు వెనుకకు జోవుట.

అందఱు, మే 27:— వాలెలియను నుండి బ్రిమాంటు పరిసరములవరకు నుండు ప్రదేశమున నిన్న జరిగినంతయును సంగ్రామముతీవ్రముగనుండెను. క్రొత్తుసైనికులు మావైద్యములతోడ బాహు బాహిని. వెనగి అధికమగు నష్టములు కలుగుచుండినను లక్ష్యముచేయక ఎయినులోయకు జోయిరి. సూర్యాస్తమయమగు సరికి వారిలో కొందరు పొంటార్డి పరిసర ప్రదేశమును చేరిరి. ఎస్టామలోనున్న ఆంగ్లపరాను వైద్యములు క్రమక్రమముగ నెట్టి కలవరమునలేక వెనుకకు జోవుచున్నవి. సెంటు మిహేలరంగమున మూఱుజునది. ఉభయతటములయందును, లాలెయను రంగమునను కేటెప్పు సమరము ఫూరముగనున్నది.

పరాను రచాంగణము

జర్మనీయుల నెదుర్చుట.

అందఱు, మే 27:— పరానువారి ప్రకటనమున నిట్లు వివరింపబడినది:— గత రాత్రియందు జర్మని వారు పినాను ఆరణ్యమునకును రీమ్యునకును నడుమనుండు ప్రదేశమంతటివైనను ఫిరంగులను తీవ్రముగ కాల్చుకొచ్చిరి. నేటి యుదయమునగూడ యీ ప్రదేశముననే ముట్టడించిరి. ఆంగ్ల పరానుదళములు యధాప్రకారముగ వైరసాహసములతో క్రొత్తుల నెదిరించుచున్నవి. యుద్ధమింకను జరుగుచున్నది. మెంవెన, ఏప్రిమాంటు అరణ్యము, పూవలయం దుభయ వైద్యము లొండొరులపై ఫిరంగులను ప్రయోగించుకొనినవి. ఏప్రిమాంటు అరణ్యమున జర్మనీయు లొనర్చిన ముట్టడులు తొలగగట్టుబడినవి. బేడెనువిల్లర్న, లిమిరంగముల యందు క్రొత్తుసేనలు వెనుకకు గొట్టుబడినవి. వైరిసైనికులు పలువురు మాచే బంధింప బడిరి.

మిత్రమండలి రచాంగణములు

అమెరికారంగమున జర్మనులు

అమెరికాయోధుల పరాక్రమము

అందఱు, మే 27:— అమెరికా ప్రధానస్థానముల నుండి రైటరు విలేఖరు డిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— జర్మనివారి అమెరికారంగమున పలుస్థలములయందు పోరాడుచున్నారు. ఇట్టి సంగ్రామ మొకదానియందు అమెరికావారు విశేషమగు నష్టములను పొందిరి. సంగ్రామభూమి అమెరికా వారికి ప్రతికూలముగ నున్నది. జర్మనివారు ఫిరంగులను బాహుశ్యముగ ప్రయోగించి అమెరికావారి పార్శ్వభాగములపై గుండ్రమువేసిరి. అమెరికావారు క్రొత్తులతో నతివైరమున మిగుల పట్టుదలతో పోరాడి వారి కధికమగు నష్టములను కలిగించిరి.

మిత్రమండలి వైమానిక ప్రతీకారము.

అవస్థరము, మే 27:— మిత్రమండలివారి తీవ్రముగ వైమానిక ప్రతీకారము లొనరించుట ప్రాంత ఫర్వర బయటంకు పత్రికకు చాల కష్టకరముగ నున్నది. ఈవిషయమునుగూర్చి క్రొత్తులకేవల సూచించుట అసహాయ స్థితిని సూచించునని కొంటుహెర్బిలింగు గారాలోచించురావని యభిప్రాయమగుచున్నాడు. కాంతివంతములగు ప్రదేశముల మీద గానించిన ఈ దాడులవలన నెక్కుడు లాభములు గలుగనేరవని తా నెల్లప్పుడు నమ్ముచున్న ట్లాపత్రిక తెలియ పరచుచున్నది.

ఇటలీరంగము

ఇటలీ యుద్ధము ముట్టడించుట.

అందఱు, మే 27:— జిగొలను దర్శకము, ప్రిజెన సరోవర ప్రదేశము, మాంటి నెలొ కనుమలను దొమ్మియొనర్చి ఇటలీ వైద్యములు బట్టిన క్రొత్తుల కధికమగు నష్టములను కలిగించినది. ఇంతవరకు 870 మంది క్రొత్తుసైనికులు 1000 తులైరి. 25 ఫిరంగులను, యితరమగు సామగ్రి విశేషముగను మా యధీనమునది. కార్మోపర్వతమువైపుండు మాసానును రెండు పర్యాయములు క్రొత్తులు ముట్టడించిరి. క్రొత్తువమానమును కిటిని గూర్చితిమి.

తూర్పురంగము

మనపొటెమియా సమాచారము

ఆంగ్లేయులవిజయము-పర్వతసానుములు.

అందఱు, మే 24:— మనపొటెమియాతం దిటి కల ఆంగ్లేయులకు కలిగిన విజయమును గూర్చి మాండుసేనాని డెయిలిక్రానికలు పత్రికయందు డిట్లుల వ్రాయుచున్నాడు:— క్రొత్తులకు యుపదాయలు లేవు గాన మనల నెదిరించుటకు పూర్వము వారు ముందు స్థానములను మరల నేర్పడుచుకొనవలయును. స్థానముల నేర్పరచుకొనినపిదప వారు ఆయుధసాను గ్రిహారపదార్థములు మున్నగువి యాహోట్టుకు చేర్చవలయును. క్రొత్తుల సామగ్రిలన్నియు పడవలలోనుండి రావలసియున్నదిగాన వీరలకి క్కార్మ పత్తంత | కష్టసాధ్యముగ నుండును గానియీ విజయమువలన మనకు విశేషమగు లాభముకలదు. యెస్యరాష్ట్రమున కలనాములు ప్రబలి రాజ్య బల్ల కల్లోలమై నందున పశ్చిమమున మనస్థితి సందిగ్ధమైనదే గాని తూర్పు రాష్ట్రములయందు మనకెట్టి యభ్యంతరమును కలుగలేదని వెర్ని యా దేశీయులకు విదితమగును. మున్నందుచేసవి కాలముగాన మనపొటెమియా సంగ్రామ విశేషము లుండనేరవు. బాగ్దాదు సమభూములు వైద్యము లుండుట కనాకోగ్యకరము లయ్యున్నవి. ఇటీవల పర్వత ప్రదేశమున కొంత ప్రదేశము నాక్రమించియుంటిమి. ఈస్థలములయందు సేనలు వేసివి కాలమును గడపగలవు.

అరబ్బులు ఆర్మేనియనులను రక్షించుట.

అందఱు, మే 18:— వార్తాసంఘమువారిట్లు తెలియపరచుచున్నాడు:— పేలస్తీనునందు బ్రిటిషుదళములతో అరేబియను దళములు కలియుటవలన ననేకమంది ఆర్మీనియను శ్రీలు పురుషులు బాంబు, సంరక్షింపబడిరి. వారిని తుడు ఘ్నలు పట్టుకొని జోర్దానతూర్పుదిశను విడచిరి. ఈ సమాచారము తెలిసినపిమ్మట మిరు వైజులకి క్రింది రంత్రివార్తలంత బడినది.

మొదటికింతి బోగోనన్యూ బాధపాషా ఆర్మీనియా ప్రాంతిభ్యములకుండి ఫెయిజలు పాషాగారి కట్టంపబడినది. దక్షిణదిశియాదేశమందున్న పరాక్రమంకరములగు మీదళముల ప్రయత్నముల వలన మేమిప్పుడే దురదృష్టవంతులగు మనదేశీయులను నెఱుంగుండి విడిపింప గలిగితిమి. వైకము మీకు విజయము సెనగూర్చి మిమ్ముల నాకర్షించుచుగాక! మీపతాకమున నతి దివ్యముగ మోసములు యుద్ధ మొనరించుట అరబ్బీవారి క్షీకత్తుడు ప్రకాశము నొసగగలదు. ప్రపంచ మంతటనుండు ప్రతి ఆర్మీనియనుడును నేడు అరబ్బీయుద్యమా భిమానిగ నున్నాడు. మే మేయే ప్రదేశములకు జోరగలిగినను అచట నెల్ల మీన్యాయబుద్ధియు, మీధర్మ పరత్వమును విశేషముగ ప్రకేసింపబడినది. రెండవ రంత్రివార్తలందనమేయరు ప్రభువుగారి వద్దనుండివచ్చెను. “విజయవంతులగు మావైరికు లార్మీనియనుల విడిపింపగలిగినందులకు నేను నోవీజ ఆమీరు ఫెయిజలుగారికి నావ్పారయపూర్వకాభి కంధనములు సర్వంప గోరుచున్నాను. విజయవంతములగు మీదళము లొందిన విజయములకు ఆర్మీనియా స్నేహితులు చాల సంకసము నొందగలరు.

అమెరికాయందలి స్నేహితులతని సభినందించుచు మరియొక తంతునంపిరి.

హెడ్జారాజుగారి క్రింది విభమున ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి: మీరు సంకసపూర్వకముగ ఫియజలు గారికింపినసంక్షేపము లూల దయాద్రుమైనది. మీ ఆలోచనలకు తగినవారముగ మేముండవలయునని మేము వైకమును ప్రార్థించెదము, అణచివేయబడినవారికి సహాయ మొనరింపటలో ఫెయిజలు గారు తమ మరముయొక్క ప్రథమకర్తవ్యమును నిర్వహించిరి. సంకసముఖ కాలములరెంటును ఆర్మీనియా ప్రజలును తక్కి నవారము నాను దృష్టమన సమానభాగస్థులని నేను నమ్మకముతోడు రివగర్వముగ కెప్పుచున్నాను. అన్నిటికంటెను ఎందుగ నెతిరులకు సహాయ మొనరించుటకు రిగినక్తి నొసగుటకు వైకమును ప్రార్థించెదము. అందువలన ఇస్లాముమతము స్వాతంత్ర్యాధిలా సకు మంత్రోపదేశమని ప్రపంచ మెఱుంగగలదు. వైకము మీయాకోమను గాపాడి మీకోమల సభిరక్తము భయంకర!

ఇంగ్లండు

స్కాట్లాండు యోధులు

సమరదీక్ష

లండన్, మే 27:— ప్రధానమంత్రి స్కాట్లాండు నుండి ఇంగ్లాండునకు ప్రయాణమునకు పూర్వము "స్కాట్లాండ్ హిస్టరీ" పుస్తకా ప్రతినిధిత్వము వహించెను. సంగ్రామమును విజయపూర్వకముగ సంతమొందింప కలయునని స్కాట్లాండువాని నిశ్చయించియుండుట మంత్రికి విశేషమగు సంతసమును గలిపినది. పట్టునువిడువ గూడదని స్కాట్లాండువా యిష్టానిపుడున్నారు. స్కాట్లాండు దేశీయులు చరిత్రకర్తయై న్నారు. గతవర్షమున కంటే వారి కారైత్యకర్తృత్వము శోధితవర్షమున వరింత గాఢమై యున్నది. తమవర్షస్వ యను సంగ్రామ నిర్వహణమునకు వినియోగించు పూరిత పురోహితి గాంచినది. పరిపంచకాంతికి భంగకరమగు జర్మను వైరినిరంకుశపరిభ్రష్టమును రూపుమాప స్కాట్లాండు రాష్ట్రము పీక్షనహించి యున్నది. ఇతరవిషయములు వీరి కలకత్తపు. ఇదియే ఉత్తమమార్గమని ప్రధానమంత్రి నెల విచ్చెను.

వి. సి. ఎన్. పరీక్ష.

లండన్, మే 24:—గతెట్టు ఇట్లు ప్రకటించుచున్నది: ఇండియనుల నివిలసర్వముపరీక్షా కాసము లింపుకమారినవి. ఒకానొక బ్రతికెపోయిన తల్లిగాని తండ్రిగాని కలసత్తముల కాకలపుట్టిన వారయ్య వారి పుట్టుక సమయమున హిందూ జీవనదర్శి ప్రసంధానమున నుండియున్నను, మరణపర్యంత మట్లుండిన అట్టవాడు పరీక్షకు బోధనర్హుడగుచున్నాడు. 1919 వ సంవత్సరమున అటువైలగాని పోటీపరీక్షకు నిలచు వారి విషయమునను ఈకాసము నమలులోనికి రాగలదు. హిందూ జీవ సందేశములందుండువారును పోటీచేయవచ్చునను స్వత్వము సంగీకరించుట కీ మార్పుచేయబడినది.

ప్రతినిధిత్వము.

లండన్, మే 25:— "సభాకు ఈస్టి"ను పుత్రిక ఇట్లు ప్రాయమున్నది. ప్రతిసంవత్సరమున హిందూజీవమున 20 లక్షల టన్నుల బరువులకు ప్రతినిధిత్వములు రయాయచేయ బడుచున్నవి. అందు 2 లక్షల టన్నుల విత్తములు విత్తుటకు వినియోగించును. 4 లక్షలు విత్తముల కనుమతి చేయబడును. మిగిలిన వానిలో చాల భాగము పశువుల మేకకు వినియోగించుటకును కుటుంబములకు సుపాకములకును. ఇది కుటుంబము. ఈ దురభ్యాసము హిందూజీవ వర్తక పారిశ్రామికాభివృద్ధి కంటేదెక్కువ భంగకరము. ఇంకను ఇట్టి విషయస్థితిని స్వాభావి కముగ చిత్తుచిత్తవనస్సు సంపదను నిరర్థకము చేయుటకంటే నియమించారకరము. బొంబాయి విత్తుల నిటీవలి కుంత్రాలములచే పీసిన నికను సంవత్సరమునకు రెండులక్షల రూప్యముల విలువగల ఎత్తుడు సరికు తెగుమతిచేయుట కనువుగ నుండి యుండును.

నాకావైమానికులు.

అస్ట్రీయావారివై బాంబులువేయుట

లండన్, మే 27:— నాకావైమానికాదు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— 28, 29-వ తేదీలనకును వాతావరణస్థితి సక్రమముగ నుండెనున నాకావైమానికుల కళాభివృద్ధి గినది. అయిననుకీ బ్లాస్క్ మెరియార్కులవై బాంబులువేయబడినవి. లాబ్బార్మముల మన్నగుస్థలముల యందీబాంబులు వడినవి. 2 వ తేదీ రాత్రియందు బ్రూగిన్మొకానిర్యాణ స్థాన మువైటిటన్నుల బాంబులనువేసి మా విమానములన్నియు మరలి నవి. ఇంగ్లాండు దీవుల పరిసర సముద్రములముం దినేకమగు కృత్యములను జరిగినవి. శత్రుజలాంతగ్రాములను గుర్తించి వాటిలో బొరాడుటయు, గమల ప్రదేశములను నిర్మయించుటయు జరిగినవి. అస్ట్రీయావారి నాకాస్థానము కటార్మొవై మిత్రమందలివారి కిమానములు బాంబులనువేసినవి. సముద్రము నావికు లందు భారతములవై నొక బాంబు వడి నిట్టుంటున్నది.

ఇంగ్లాండు వేల్పు రాష్ట్రముల యందలి పంటలు.

నాకల విడుదల యగుట.

లండన్, మే 27:—వార్తా స్థానము లిట్లు ప్రకటించుచున్నాను. వీటిని మానపు తెలియన బట్టి ఇంగ్లాండు వేల్పు రాష్ట్రములందు దేశీయకరముల వేలయందు గోవు

ములు వైరై యున్నట్లు తెలుచున్నది. 1882 సంవత్సరము నుండి గోవును వ్యవసాయముల కింద నింత విస్తీర్ణమగు ప్రదేశ ముపయోగింపబడి యుండలేదు. బాల్టి, ఓట్సు ధాన్యములు వైరగుచున్న ప్రదేశమును, బంగాళా దుంపలు సేద్య మగుచుండిన ప్రదేశమును గూడ చాల విశాలమైయున్నది. ఇంగ్లాండు వేల్పు రాష్ట్రములందు పంటలింత విస్తారమయ్యెను గనుక నుండు సంవత్సరమున 15 లక్షల టన్నుల నాకలు విడుదల కాగలవని ఆహారపదార్థ కాఖా డైరెక్టరు జనరలు గారు తెలియ చేయుచున్నాను.

వైస్రవేవనుండి విడుదలయైన వైనికులు.

లండన్, మే 27:—వైస్రవేవనుండి విడుదలయైన వైనికులలో 4 వేల మంది కెప్పటివరకు తీరనాధారములు కల్పింపబడినవి. వీరిలో నూటికి 60 ది మంది తమ ప్రాతయజమానుల యొద్ద మరల నువ్వుగములకు కురుకుకొనినరి స్మిత్తులెట్టున కార్మికమంత్రి రాబుప్టున గారుపర్యవేందిరి.

విగ్లాండు

నినుఫీను జాతీయపక్షములు

డిల్లూగారి యభిప్రాయములు

లండన్, మే 27:—తేలికారా యొద్ద జాతీయ వాదులసభ జరిగినది. సభకు డిల్లూగారి కధ్యక్షులై యుండిరి. నినుఫీను పక్షమునకు వైరి భావమున సభవారు తీర్మానించిరి. నినుఫీను పక్షమువాడై ఈజ్టు కారను సభ్యత్వమునకు నిలిచిన గ్రెగిరుగారిని ఆరెస్టు చేయుట యొక్కముగాదని డిల్లూగారినిరి. ఈతీరున వర్తించినందువలన నినుఫీను పక్షమునకు దొరకనమువారు సహాయము చేసినవారైరి. జాతీయ వాదుల పక్షమున నొక వ్యక్తి సభ్యత్వమునకు నిలువక యుండుట బలమైనావ్యతిరేకము నూచించును. నినుఫీనులకును మనకును నెట్టి మైత్రియును లేదు. అట్టి సంగతియందు వీరలతో మైత్రిని విడగొట్టుకొంటిమని మనల నిందించుట హాస్యాస్పదము. నినుఫీనుపక్షమున నాకెట్టి సానుభూతియును లేదు. ఆపక్షమునకు సంబంధము లేక యుండుట నాయద్యవ్యయ విగ్లాండుపక్షమనిన నినుఫీనుపక్షము వారు మండిపడుదురు. ఈపక్షముకు భ్యంస మొనరింపవలయునని నినుఫీనులు పలువురు కామకొనియున్నారు. విగ్లాండుకు కాపాడవలయునని యీ పక్షమువారి యద్యమము గాను. విరిపుపక్షముకు భ్యంసమొనర్చు నిమిత్తము వీరికరి సహాయము నైనను ఆత్యాగ్రమున సంగీకరింతురని డిల్లూగారు నుడిచిరి.

ప్రాన్సు

యుద్ధపుకేదీలను మార్పుకొనుట.

క్రొత్త నిబంధనలు.

జనీవా, మే 27:—యుద్ధమున బంధితులైన వ్యక్తులను సూర్య ప్రాన్సు జర్మని రాష్ట్రముల కొక యొడంబడిక జరిగినది. అట్టి యొడంబడిక నె యితర సాంగ్రామిక రాష్ట్రము లొనర్చుకొనిన యెడల మిగుల యుక్తముగ నుండునని మోచ్చరించుచు రెడ్డుక్రాను సంఘమువారా యొడంబడిక యందలి వివరములను ప్రకటించి:— సంగ్రామమున బంధితులైన వ్యక్తులు 18 మాసములైన తరువాత మార్పుకొన నర్హులు. నివిలియనును బంధింపగూడదు. దేశాంతర మంపు వ్యతిరేకత చేయవలయును.

పేసీను నగరముపై విమానము.

పేసీను మే 27:—అధికారు లిట్లు తెలియజేయుచు న్నారు:—శత్రువిమానములు 10 పేసీను నగరమున కరుగుచున్నవని నిన్నటి రాత్రి 11 1/2 గంటలకు తెలియవచ్చినది. తుర పరిసరములనుం దినేక మగు బాంబులు వేయబడినవి గాని శత్రువిమాన మొక్కటియు పురమున దొర్చుకొనలేదు.

బెల్జియము

బెల్జియను కాంగోరెయులుమార్గము

లండన్, మే 27:—బెల్జియను కాంగో దరి కనంగా రెయులుమార్గము మే 22వ తేదీన ప్రారంభమయ్యెను. ఇందు కలన శత్రుత్వముండి బూకాకు ప్రయాణము చేయుట కనుకలముగ నుండును.

బెల్జియనులచే నోడింపబడుట.

లండన్, మే 27:— ఆంగ్లప్రధాన స్థానములనుండి రైటుదనిలేఖకును నీ డిట్లు తెలియజేసెను:—ఈ ప్రెసుకాలనర దక్షిణభాగముననుండి మ్యాదల్లెము కెన్ట్రుటగుల నరకు వ్యాపించియుండు పంక్తివై శోధింపబడుచున్న శత్రువులు కిరంగులను గాల్చి. పరాధిదశములు 4 1/2 గంటలకు శత్రువేసలవై వినినను. లోక్రి, తేక్స్ట్లల మరణమునకుండు స్థానమును 28 వ తేదీన పరాసువా రాక్రమించియుండిరి. ఈస్థానమును తిరుగ స్వాధీన మొనర్చుకొన ప్రయత్నించుచున్నట్లు వైరులునటించిరి. కొన్ని స్థలములందు వైరి వైస్రములు నుండునకు బోయినవని తెలియజచ్చుచున్నది. సంగ్రామము భయంకరముగ జరుగుచున్నది. మే. ర్మను బిల్గ్, మా. జో. కర్మములకుండు శత్రుస్థానమును బలమవుకొను నుద్దేశముతోడ శత్రువు తీవ్రగ్రాహమును జరుపుచున్నాడు. ఈ ప్రెసుకాలనర ట్లు అరణ్యములకు నడుచుచుండు రక్షణవైస్రమును వెనకకు గొట్టవలయునని జ్యోసీయులు పలుసార్లు యత్నించిరి. అన్ని పర్యాయములకు బెల్జియము వైనికులు వారికి తీసుకేరి. స్టా. డెర్బరంగున వారా. రణితి అనకులముగ నున్నది.

రష్యా

రష్యాస్థిమరు ముంపడడుట.

జూస్కా, మే 27:— జర్మని జలాంతగ్రామివైటు సముద్రమున రష్యావారి కా: నుముంచెను.

వ్యవసాయదాన్లు-మధ్యతరగతుల ప్రజలు.

బోల్షివిస్టుపాలకుల తొలగింపు

లండన్, మే 27:—మాస్కోనుండి 21 వ తేదీని యిట్లు తొలగివచ్చెను:—ఆహార పదార్థముల సేవకుని వ్యవసాయదాన్లు తెలియపరిచి. గ్రామములయందు దొరకనమునై వైభావముగల వ్యవసాయకుల పాదలసంఖ్య యధికమగుచున్నది. ఈ రెండు విషయములకు పోటీలు కార్మికర్యావక సంఘమువారు వచ్చించిరి. వ్యవసాయదాన్లుకు మధ్యతరగతుల ప్రజలకు పోటీ ప్రభుత్వమువారివై నాకస్మికముగ తిరుగ బడుచురు. ఈ ప్రయత్నములవల్లించి కొన వలయున్న భవిష్యకును పేదలకును బోల్షివిస్టు పక్షమువారు కలహమును పురికొల్పవలయునని అభ్యంతరము కెన్ట్రుటాల్ గారనిరి. పేదలకు వ్యవసాయ దాన్లు కాయాద సామగ్రిల నొసగి వారలను భవితలగు గ్రామస్థులవై పురికొల్పవలయునను తీర్మానము సభయందామోదితమైనది.

ఆమప్తము, మే 27:— క్రిందటి యుక్తయుకు ప్రభుత్వపు వ్యవసాయమంత్రి కోవలొస్కిగారు 80 లక్షల రుబెలులతో పారిపోయి.

స్థావుల కార్యక్రమము

ప్రకృతి ప్రత్యుత్తరము

ఆముస్కెడా, మే 27:— స్థావుల ఉద్యమ ప్రాముఖ్యత విజున్నానుండి వచ్చిన యొక తంత్రీరాక్షస వినితపగుచున్నది. ప్రత్యేక దర్శకులు, ప్రీయా కార్మికోల, స్థావీను స్తీవరు పోటీల ప్రతినిధులు చక్రవర్తినివై ప్రధానమంత్రినివై సందర్శించినవట. ఆ స్త్రీ యా సా ప్రాప్య విధానమును మాట్టు వెండింప గూడదని స్థావీనుస్తీవరు పక్షమువారు వాదించును. స్థావుల కార్యక్రమము ప్రమాదకరమనియును, అందులకు ప్రతికేతుగ జర్మనీయులను మోచ్చరింపవలసిన దనియును తక్కిన రెండు ప్రతినిధిగ్రములు మొత్తిపడినవి. జాతీయ మార్క్సిస్టుమును తొలగించవలసిన దనియును, రాజ్యాంగమున నెట్టి మార్పు గలిగినను రాష్ట్రసాంప్రదాయములు పరిరక్షింపబడుట గావలయుననియును, రాష్ట్రీయైక్యతా బలములకు భంగకరమగు నెట్టి యాంధోళనములవై వ దొరకనమువా రుండియును రనియును చక్రవర్తి ప్రతినిధులకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

జర్మనీ

జర్మనీ వైమానికదళములు

లండన్, మే 27:—ఆంగ్ల పరాక్రమమునకు ప్రమాదకరములు ప్రాప్తముగ వ్యక్తియొందుమంద తమవశములు గల మూకుమూసులయందును ఆహార మగు వస్తువులు సాగి యున్నవనియును, ఈ వస్తువులను పూర్తిచేయు బలమగు యల్పముల మొన్నవలసినదనియును జ్యూరై వైమానికదళ ప్రధానోద్యోగి తన ప్రభుత్వమువారికి వచ్చుకొంచెను. వర్తమానము విమానదళము సమగ్ర మైత్రియుండుట టిట్లూముఖ్యము. ఇట్టి తరుణమున నేమాత్రి మిత్రత్వ జరిగినకు వాడుకపండుల పోరాటమున జ్యోసీయు లనవోయివై యుండునని వై ముద్యోగి తెలియపరచెను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

వై.వి.వి.వి. విల్లుచెప్పింది, క్రొత్త పన్నులు.

కామి గృహ, మే 27:—యంత్రములకు తగినంత ధనము... వై.వి.వి.వి. విల్లుచెప్పింది, క్రొత్త పన్నులు కాపింపవలసిందిగా వై.వి.వి.వి. విల్లుచెప్పింది.

యంత్రములకు తగినంత ధనము... వై.వి.వి.వి. విల్లుచెప్పింది, క్రొత్త పన్నులు కాపింపవలసిందిగా వై.వి.వి.వి. విల్లుచెప్పింది.

ఆస్తిలియూ

ఆస్తిలియూ వెన్న

మొన్న, మే 27:—తమ వాడుకపోతు మిగిలి... ఆస్తిలియూ వెన్న

ఆస్తిలియూవారి ఋణము

లండన్, మే 27:—పాలకర్షణ వాణిజ్యము... ఆస్తిలియూవారి ఋణము

స్పెయిను

స్పెయినులో వింతవ్యాధి.

మేడిడ్, మే 27:—ఆల్బాస్పె రాజును పం... స్పెయినులో వింతవ్యాధి.

మార్కెట్ హాసుగారి వైమానిక ప్రకటనము.

లండన్, మే 28:—వైమానిక ప్రవలనము... మార్కెట్ హాసుగారి వైమానిక ప్రకటనము.

మోసాస్, మే 28:—ద్విగ్రహాన్ని అర్జును... మోసాస్, మే 28:—ద్విగ్రహాన్ని అర్జును

కోమక పోయ, మే 27:—స్వీడన్ పత్రిక "సోషల్... కోమక పోయ, మే 27:—స్వీడన్ పత్రిక "సోషల్

భయంకరముగు జర్మనుముట్టడి.

లండన్, మే 27:—నేటిరాత్రి ప్రకటనమున మార్కెట్... భయంకరముగు జర్మనుముట్టడి.

అవస్థానంద నారంభము.

రీమ్యునోయిజాన్స్ రంగమునముట్టడి... అవస్థానంద నారంభము.

గుంటూరుజిల్లా వంగవోలంకలూ గా పమిడిపాడు... గుంటూరుజిల్లా వంగవోలంకలూ గా పమిడిపాడు

స్థానిక వార్తలు

జి. నరసింహం ఎఫ్. ఏ. ఏ. గారు:—వీరు... స్థానిక వార్తలు

గోక్షేపాలుసభ:—ఈ నెల 31 వ తేది శుక్ర... గోక్షేపాలుసభ:—ఈ నెల 31 వ తేది శుక్ర

ఏ. ఎన్. రాములు నాయుడుగారు:—వీరు చెన్న... ఏ. ఎన్. రాములు నాయుడుగారు:—వీరు చెన్న

రా. సా. కలవల కణ్ణకేశ్వరిగారి నూలు... రా. సా. కలవల కణ్ణకేశ్వరిగారి నూలు

శ్రీ బళ్లారి సంగీత శారదా నాటకమండలి:—... శ్రీ బళ్లారి సంగీత శారదా నాటకమండలి:—

అగ్నికుల క్షత్రియ సభ.

28-వ తేదీని యదయమున సభ మరల సమావేశమైన... అగ్నికుల క్షత్రియ సభ.

SIMLA, May 28

The monsoon has extended to northeast India and has strengthened on the West Coast of the Peninsula.

Rainfall has been nearly general in Lower Burma, Bengal, west coast of the Peninsula and local in Upper Burma, Assam, Bihar and Orissa and Bombay Deccan.

A few falls also occurred in Central Provinces, and Hyderabad. Chief amounts are:—Rangoon, Bassein and Maymyo 1½ inches, Akyab and Tavoy 3, Mou mein, Diamond Island and Cherrapunji 4, Poonpur 1, Dibrugarh, Cox's Bazar, Darj-eling and Jessore, 1½, Jalpaiguri 1, Barisal 2, Berhampore 4, Nay Dumka 1, Bombay, Ratnagiri, Kavar, Mangalore and Mercara 2, Calicut 3 and Sholapur 1½.

Forecast:—Diminution of rain in Central Provinces and extension in Bihar and East of the United Provinces.

(మాస్కీయ విశేషమనియొద్దనుండి.)

తిరిగి మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు సభ నూడినపు
 కు సభాకార్యదర్శి శ్రుతివరచిన సభానివేదిక ఇందు ప్రథమాను
 బంధముగ ప్రయోగపడినది. ఆనంతరము ఉత్తరము సరిష్టాన
 పండితులు చాగంటి సీతయ్యకాశ్రిగారు సభాధిపతిని నాహ్వా
 న పంపూర్వకమున సభను వర్ణించుచు స్తోత్రమును నక్షుల
 ముడితను మనోహరముగను రసభావాద్రేక భూరితముగను
 పఠించిరి. ఆనంతరము చారు లింగధారణయొక్క ఉద్దేశము
 ఉత్తేజకరము ఉపయోగము గురించి విప్రులముగ యుక్తియుక్త
 ముగ నుపన్యసించిరి. తిరుపతి కాకేనాధుని వీరేశలింగము
 లు తల్లివాడగారు సభాభ్యుదయ పాఠశాలలను వివరించుచు
 సభావర్ణిణింపిన యుపన్యాసమును వదిలివెడి.

సంఖ్య (కోరు) కి ముందుటకును కిర్కాకించడ మైనది.

16:—ఇ. ఆ. శ్రీకందుకూరి వాలసూర్య ప్రకాశరావు పంతులు బహద్దర జమీందారు గారు శ్రైరమహాసభ నిచ్చుటకీ ఆహ్వానము చేసే కడు ఆదరముతో సభను జరిపి సంవత్సరం ఒకటికి రు 240 ల చొప్పున మొక సాంకేతిక విద్యార్థి చేరవలయు నొసగుటకును ఈసభకు రాజగోపాల్ కుమారులు గా నుండుటకును సరళమృదులై అంగీకరించినందుకును వారి రాజీగారు శాశ్వత సభ్యులు గానుండ నంగీకరించి వందుకును శ్రైరసభవారు వారిరువురును కృష్ణభక్తను దేలుపుచున్నాడు.

1160   சாக்ஷாத். (நீதிநாடிக்கீழ்)

100

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Western Front

The Great German Offensive Begins.

Allies' Methodical Retirement to Prepared Position.

LONDON, May 24. (11 P. M.)

Reuter's correspondent with British headquarters telegraphing this evening says:—German bombardments this morning were scarcely less violent than those preceding the 21st March. Gas shells were profusely employed, the northeasterly wind diffusing gas widely over the Allied front. The most intense fire was between Ypres canal and Nieppe forest while the area west of Messines and Scarpe valleys were also heavily bombarded. Enemy is heavily shelling far back areas with high velocity guns. His airmen are unusually venturesome, but our aviators are harassing and chasing German machines to a degree which does not leave much opportunity to carry out their functions. The British on the French flank have been engaged. The Germans came in the familiar formations of dense waves keeping close in the wake of their hitting barrage. Against the first heavy shock the French stood stoutly on the left and in the centre but were pressed back slightly in the vicinity of the farm on the right. During the morning Germans with characteristic recklessness of cost continued to push fresh troops and the French were obliged to yield more ground. Subsequently counter-attacking they restored the line in most places taking over a hundred prisoners. Germans at present have footing in the French front line south of Diksbusch lake for a distance of eight hundred yards. They have also some hold at another point in the front line system in this region. The situation however appears to be well in hand. Reports from the battlefield breathe confidence. Our and French artillery is barraging German positions intensely and enemy casualties must be very heavy.

Intense German Bombardment With Gas Shells.

LONDON, May 28.

[11-55 P. M.]—In-to-night's communiqué Marshal Haig says:—At 3-30 this morning the British divisions holding the sector of French front astride Aisne at Berry-au-Bac between Bernicourt and Crayonelle were heavily attacked. At the same time hostile attacks in great strength were made against the French on our right and also against French divisions on our left along the high ground traversed by Chemin-Des-Dames. In the British sector enemy's attack was supported by tanks and accompanied by intense bombardment with gas shells. Our troops on the right maintained their battle positions and are in close touch with the French. On our left the enemy succeeded after heavy fighting in pressing us back to the second line of prepared positions. Severe fighting continues all along the front. Strong enemy attacks this morning on Loivre-Mer Voormezeele front were repulsed by the French after fierce fighting and great enemy losses. Enemy penetrated a short distance into French positions in the neighbourhood of Diksbusch lake. Fighting is continuing. Other localities into which enemy penetrated in the first attack have been regained by the French counter-attacks and a number of prisoners taken.

French Retirement—Enemy made to Pay Dearly for his Gains.

Last night's French communiqué said:—The battle continued throughout the day with extreme violence on a front of over forty kilometers between the region of Vaulion to the outskirts of Brement. Enemy masses coming to grips with the front line troops and regardless of losses pushed towards the valley of the Aisne, while some of their elements reached the neighbourhood of Fontarly at the end of day. French and British troops in Ecnelon are retiring methodically and in perfect liaison, and making enemy pay very dearly for his first inevitable successes, and assuring by resistance inch by inch, the efficacious use of reserves. Artillery activity continued to be very lively on both banks of the Meuse, in the region of St. Mihiel and on Loppain front.

Just a Battle of Diversion.

LONDON, May 28.—(13-40 P. M.)

PARIS.—A Semi-official statement says:—Enemy has gained initial advantage in the new battle north of the Aisne. The battle continues desperately while the Allied troops are contesting ground lost by lost. Our reserves are arriving and will prevent enemy from exploiting his first success and will hold him on the final line of resistance.

M. Clemenceau conversing with some Deputies indicated that this was only a Battle of Diversion. The main attack was still to come.

Unexpected German Attack.

On Rheims-Soissons Sector.

But General Foch Ready.

LONDON, May 28.—(7-30 A. M.)

Although the German attack on Rheims-Soissons sector was scarcely expected the resumption of long overdue offensive found the Allies everywhere ready. Observers in London are confident that German attempt to smash the Allied armies will fail as before. Enemy has advantage of interior lines and splendid railways but is operating over devastated country with improvised transport. His position in this respect is inferior to that prior to March 21st. The fact that British troops are present so far south is regarded as indicating that General Foch was quite prepared for the offensive in this region. While the brilliant Italian stroke is a further proof of the advantages of the unity of command it may be intended to anticipate the threatened Austrian attack on merely prevent the Austrians from transferring troop to the West. It is still uncertain whether the southern onslaught is the main German effort, the consensus of expert opinion is that is merely a preparatory blow. Even with Chemin-Des-Dames in their hands the German must still advance across difficult country to the Aisne line behind which there are no great strategic objectives.

It was comparatively easy for the Germans to detach a force from the main concentration areas with the object of making General Foch dislocate his reserves hence it will not be surprising if General Foch yields ground in order to husband reserves for another greater blow in the direction of Amiens which is still regarded by experts as the point of greatest menace.

Enemy's Continuous Pressure.

British Left Falls Back.

LONDON, May 28.

The British Communiqué says:—Enemy maintained continuous pressure all day (Monday) against the British on the Aisne front. Severe fighting continues on the whole front in British sector. On the right the 21st Division in touch with the French held the battle positions all day and successfully withstood the enemy's attempts to advance in the centre and on the left of the sector 8th, 50th and 25th Divisions by a determined resistance maintained the second line positions until a late hour. The weight of his attacks carried the enemy across the Aisne westward of the British sector towards the end of the day compelling our left to fall back. Enemy is developing an attack in great strength on the whole Aisne battle front. Local fighting has begun again on Lys front eastward of Diksbusch Lake. Successful raids elsewhere yielded prisoners.

Intense Enemy Gunfire.

Effectiveness of Allied Air Work.

LONDON, May 27.

[11-35 P. M.]—Reuter's correspondent at British Headquarters, wiring to-day, says:—Since last evening the enemy's artillery fire has increased at various places. Villers Bretonneux, Scarpe Valley, Auchon Villers, Englebemer, Mailly-Maillet and Marignart have been bombarded with gas and high explosive shells, and there have also been prolonged outbursts of intense gunfire from Festucert to Yser. During the afternoon the uproar lulled. There is no reason to assume that the bombardments herald the imminent resumption of the offensive. No enemy raids have been successful in their main purpose of getting prisoners and identifications. A diary found on a prisoner reveals the loss that our airmen are inflicting on the enemy and mentioned that two non-commissioned officers and fourteen soldiers were killed by an English bomb near Lestrem. incessant machine-gunning by our airmen of routes along which enemy troops and transport have to move has also proved very deadly.

Heavy Enemy Bombardment.

Belgians Defeat German Attempts.

LONDON, May 28.

Reuter's correspondent at British headquarters wiring to day says:—Early this morning the enemy heavily bombarded, to a great depth, the line from the south of the Ypres canal to Cuderdon and Westoutre. Infantry attacked at half past four, the Germans apparently attempting to recover ground which the French took on the 29th May around Loore and Badlytte. It is reported that the enemy has made slight progress in places. Fierce fighting is in progress. There is no reason to assume at present that the operation is more than local, designed to restore or improve the enemy's position at Scherpenberg and Mount Rouge. The Belgians defeated all German attempts to push back the defences between Ypres and Houthulst forest. The weather is fairly fine and clear in Flanders.

Resisting the German Drive.

Local Enemy Attacks Repelled.

LONDON, May 28.

(4-30 P. M.)—A French communiqué says:—During the latter half of the night the Germans very violently bombarded the entire region between the forest of Pinon and Rheims. The enemy this morning attacked on a very wide front between these two points. The French and British troops are resisting the German drive with their customary gallantry. The battle is in progress. There was lively cannonading during the night in Champagne, on the right of the Meuse, in the forest of Apremont and in the Woëvre. Local enemy attacks in the forest of Apremont were repelled after a fight, with enemy losses. Enemy attempts in the region of Limey and northeast of Badenvillers also failed and we took prisoners.

A German Report.

A German communiqué last night mentions the capture of a few British prisoners at Laneuville seven miles northwest of Rheims. This is the first indication of the British being in this sector.

Marshal Haig's Aviation Communiqué.

LONDON, May 28.—(12-55 A. M.)

Referring to aviation Marshal Haig says:—Owing to low clouds and mist on the 26th little flying was possible until the evening. Our aeroplanes dropped four tons of bombs in the neighbourhoods of Armentières and Ercourt. We brought down six enemy aeroplanes. No British machines are missing. Our aeroplanes dropped twenty heavy bombs on Bessard railway station on 27th and bursts were seen on railway sidings. Hostile scouts heavily attacked bombers over objective and one of our machines was seen to go down under control. All others returned.

Firing from Long Range Guns.

LONDON, May 28.

(12-50 A. M.)—The Belgian communiqué says:—Long range guns fired on our back areas yesterday.

Italian Front

Successful Italian Attack.

Eight Enemy Aeroplanes Felled.

LONDON, May 28.

An Italian communiqué says:—We consecrated the dawn of the fourth year of the war with victory in an operation which had continued uninterruptedly on Satur-

day and Sunday. We stormed Xpeler Mount, the Presena lake basin, and the Monticchio Pass and inflicted severe losses. Prisoners taken numbered 870 and booty included twenty-five guns and a great quantity of all kinds of material. Enemy twice striply attacked our position on Monticchio but our counter-attack drove him back. We brought down eight aeroplanes.

Mesopotamia Front

The Mesopotamia Situation.

Effect of British Successes.

LONDON, May 26.

Writing in the "Daily Chronicle" on the recent British success in Mesopotamia, General Maurice says before attacking us in force the enemy, being without railways, must re-establish the advance depots which we have destroyed and fill them up with necessary food stores and munitions, which is a slow and toilsome business when he is dependent on river-borne traffic. What is more important for our immediate purpose is that these successes will certainly have an effect in Persia, where the waviness with have begun to doubt whether the collapse of Russia has not affected our position in the East as much as the West. In view of the approach of the hot weather it will not be surprising if we do not hear much from Mesopotamia for some time. Not the least of the advantages we have gained recently is that we have occupied a portion of the country which give us healthier country for summering our troops than the plains of Baghdad afford.

Great Britain

The Achievements of the Mercantile Navy.

LONDON, May 28.

The Sea Lord Wemyss, speaking at the Mercantile Navy Centenary gathering of British and Foreign Sailors' Society, referred to the close relationship which the present war had restored between the Merchant Service and the Navy. He said, that there were two hundred thousand Merchant sailors and eighty thousand fishermen at present serving under the White Ensign, who had been assimilated into the fighting fleet, and notwithstanding depletions and tremendous difficulties which the mercantile marine had suffered it continued its business as undauntedly as the Navy, whose moral was better than ever in spite of submarinism.

Home Grown Food in Britain.

Great Saving in Shipping.

LONDON, May 28.

The Press Bureau states, that April census shows that total acreage under wheat in England and Wales, was the highest on record since 1882. The area under barley and oats the highest recorded twenty per cent, and area under potatoes is the highest recorded by twenty seven percent. The Director General of Food Production states, that the net saving of shipping resulting from increased production of corn and potatoes in England and Wales alone should amount in the coming year to a million and half tons.

Discharged Soldiers.

Provision Made for Them.

LONDON, May 28.

The Labour Minister Mr. Roberts, speaking at Smithwick, referring to demobilisation said, four hundred thousand discharged soldiers had already been dealt with, of whom sixty per cent had returned to their old employers.

Sinn Fein Candidates to be Opposed by Nationalists.

Mr. Dillon's Emphatic Declaration.

LONDON, May 27.

Mr. Dillon presided at the Nationalist Conference at Baine Boro, which decided to oppose the Sinn Fein candidates. Mr. Dillon said, that though he did not approve the arrest of Griffith, who was Sinn Fein candidate for East Cavan, and believed that Government had thereby helped Sinn Fein it would be regarded as a sign of weakness if Nationalist candidate were withdrawn. "It is absurd to say that I have broken our alliance with Sinn Fein, because the alliance never existed. Thank God I am not Sinn Feiner. I never mean to be one. Sinn Fein plays into the hands of the Government its master passion is the hatred of the Irish Party, and many Sinn Feiners are more anxious to destroy the Irish party than to free Ireland. To do this, Sinn Fein is prepared to accept help from any quarter."

I. C. S. Examination.

Alteration of Regulations.

LONDON, May 26.

The "Gazette" announces that it proposed to alter the Regulations for examination of candidates for the Indian Civil Service, in order to admit a British subject whose father or mother was born outside the Dominion if at the time of his birth his father was a subject of any State in India and still is or continued to be so until his death. It is intended that the new regulations shall apply to candidates at open competitive examinations in and after 1919. The alteration is designed to lay down the right of the subjects of Indian States to compete as a general right and obviate the need for formal declarations of eligibility by the Governor-General-in-Council.

Indian Cotton Seed.

A Press Suggestion.

LONDON, May 27.

The Journal "Near East" says two million tons of cotton seed are produced in India annually of which two hundred thousand are used for planting and four hundred thousand are exported. Doubtless a large portion of the remainder is fed direct to cattle which is an almost wasteful proceeding while a considerable residue is

be absolutely wasted. The Journal says it is a standing reproach to the commercial and industrial enterprise of India that at present a natural source of enormous wealth should be practically neglected. If the Bombay seeds were distributed by the latest machinery before shipment the extra return would be 11 8 per ton or two hundred thousand sterling annually on the present exports.

Naval Airmen's Operations.

British Aircraft Activities.

Austrian Base Successfully Bombed.

LONDON, May 28. The Admiralty states that between May 23rd and 26th Naval Airmen's operations were hindered by weather. Nevertheless we counted Mariakerke and Zeebrugge where bombs were observed to fall near the lock gates and canal derivation. We dropped nearly three tons of bombs on Bruges docks on the night of the 22nd. All our machines returned. In some waters numerous flights in escort patrol and other anti-submarine duties were carried out. Submarines were sighted and attacked and enemy mines located. Allied aircraft successfully bombed the Austrian base at Cattaro, obtaining a direct hit on the barracks occupied by submarine crews where a fire broke out.

Colonies

Australian Butter.

LONDON, May 28. MELBOURNE.—In the House of Representatives it was announced that the sale of next year's exportable surplus of butter to the Imperial Government was being negotiated.

Australian Debt.

LONDON, May 27. Mr. Watt, Federal Treasurer, stated that the total debt of the Commonwealth was 609 million sterling, including 148 millions Commonwealth War Loans and 49 millions War Loans from the Imperial Government. This represented an annual interest of twenty-five millions sterling.

France

Air Raid on Paris.

PARIS.—An official message says: Ten enemy aeroplanes were reported to be proceeding to Paris at 10.30 last night. Several bombs were dropped in the outer suburbs but no machine penetrated the defences of the City. "All clear" was sounded at 11.45 P. M.

America

President Wilson Proposes new Taxes.

The State Must Pay to Relieve the World. Justice, Righteousness, and Peace Must Rule.

LONDON, May 28. WASHINGTON.—President Wilson addressing the Congress, called for an immediate enactment of the new War Tax Laws which was the only way of solving the problem of financing the war. The principal increase in taxation should be on incomes, war profits and luxuries. President Wilson declared that existing profiteering would be got at by taxation and said there need be no hesitancy in taxing the country if it were taxed justly. It would be manifestly unfair to wait until 1919 before determining the new taxes and he declared that he could not guarantee the proper administration of the Treasury unless the question were settled immediately. He deprecated the policy of raising too large revenues by loans. Four billions now provided by taxation did not suffice to sustain the greatly enlarged budget. The President declared that the United States was not only resolved to win the war but was ready to bear any burden and undergo any sacrifice to achieve that end. He eloquently asserted the desire of the United States to share her freedom with suffering, and oppressed nations and to spend her blood and accumulated wealth unstintingly in order that the United States and men everywhere might see the dawn of the day of righteousness, justice and peace.

Thousands Going, Ships Crowding and No Question of Resisting.

LONDON, May 28. President Wilson in his speech to the Congress, was loudly cheered when he said, that the dominating consideration was to win the war. "Hundreds of thousands of our men are carrying our hearts and fortunes in the field. Ships are crowding faster and faster to the ports of France and England, with regiment after regiment, and thousands after thousands to join them, until the enemy is beaten and brought to reckoning with mankind. There can be no pause or intermission in the great enterprise which must on the contrary be pushed with greater and greater energy. The volume of our might must be steadily and rapidly augmented until there can be no question of resisting it."

German Irish Plot.

American Press Comment.

LONDON, May 26. NEW YORK.—Newspaper editorial articles notably those in the "New York World" and "New York Herald" declare that the British statement regarding the Sinn Féin plot and justify the action taken. The papers condemn the treason of Irish-Americans towards the United States in assisting the Sinn Féiners and say that any person believing Germany to be any kind of friend to Ireland except the kind it has shown itself to be of Rumania should be put in a strait jacket.

Russia

Peasants and Bourgeois. Bolshevik Authorities' Action.

LONDON, May 21. A telegram from Moscow dated 21st says: The refusal of the peasants to provide foodstuffs and the constant increase of anti-Government bourgeois elements in the villages were discussed at a meeting of the Executive of the Soviets. President Sverdlhoff said if Bolshevik authorities did not wish to be surprised they must combat the dangerous coalition of peasants and bourgeois by exciting the poor against the rich thus provoking civil war as they did in the towns. The Executive adopted the resolution of President Sverdlhoff that it was urgent to arm the poor peasants to fight the rural bourgeoisie.

Russian Steamer Sunk

LONDON, May 27. MOSCOW.—A German submarine has sunk a Russian steamer in the White Sea.

Revolutionary Movement in Ural Siberia.

LONDON, May 27. COPENHAGEN.—According to the Swedish paper "Social Demokraten", a strong counter-revolutionary movement exists in Ural Siberia. The Cossack leader Dutiff has gathered a great army and is now fighting Bolsheviks at Saratoff.

Absconds with Five Million Roubles.

LONDON, May 27. AMSTERDAM.—M. Kovaloski, Minister of Agriculture, in the late Ukrainian Government has absconded with five million roubles.

Central Powers

German Air Service. Practically Powerless.

LONDON, May 26.—The Berne correspondent of the "Agenzia Libera" says:—The chief of the German air service has made a frantic appeal to the Government to redouble their efforts to reinforce the aerial fleet the losses of which during the past three months have far exceeded their anticipations, while the British and French have grown steadily stronger. Failing desperate efforts Germany will be practically powerless in the air at the very moment when a formidable air fleet is most important. ("U. and M. Gazette").

Allied Aerial Reprisals. German Press Attitude.

LONDON, May 28. AMSTERDAM.—The "Frankfurter Zeitung" is greatly perturbed at the prospect of severe Allied aerial reprisals and it asks whether Count Hertling would consider it a sign of weakness to suggest to the enemy an understanding on the matter. The paper says it has always been its conviction that the military advantages of these raids on a peaceful Homeland are insignificant compared to their frightfulness.

German Two Divisions Refuse to go to French Front. Soldiers Hanged

LONDON, May 28. MOSCOW.—Two German divisions at Dvinsk refused to leave for the French front. Several soldiers were hanged and dozens were condemned to penal servitude for life.

Strong South Slav Movement in Austria Emperor's Reply to Deputation.

LONDON, May 28. AMSTERDAM.—The importance of the South Slav movement in Austria is evidenced by a Vienna telegram reporting that the Emperor and Premier Seidler received deputations, one of Slovene Stauer party which advocates the maintenance of the Austrian imperial system and other of Styria Carniola and Trieste Germans. Both emphasized the danger of South Slav propaganda and the necessity of encouraging the German element. The Emperor replying said that grounds of racial friction must be removed but whatever changes occurred in the state institutions the firm framework of the State must not be loosened and the sacred inheritance of the glorious past must be preserved. Government would therefore combat to the utmost, agitations menacing the strength and unity of the State.

General

Unknown but Mild Epidemic in Spain. 30 Per Cent of Population Suffering.

LONDON, May 28. MADRID.—King Alfonso, the Premier and other Ministers and thirty per cent the population of Spain are suffering from unknown epidemic symptoms. They are high fever pains in the chest and diarrhoea. The disease is mild in its nature. The new disease has not yet resulted in serious consequences. The recommended preventive precaution is open air life as far as possible. Several theatres have been closed owing to illness. Staffs of Tram Service are similarly handicapped.

LONDON, May 28. AMSTERDAM.—22 women representing nine different parties are candidates for Dutch Parliamentary elections on the 3rd of July.

Arabs Rescue Deported Armenians. Armenian and British Thanks.

LONDON, May 27. The Press Bureau states that owing to Arabian co-operation with British forces in Palestine a number of

Armenians, men, women and children, whom the Turks deported to deserts east of the Jordan have been rescued. On the receipt of this news following telegrams were sent to Emir Feisal.

Firstly, from Boghos Nubar Pasha and the Armenian Delegation to Noble-Born Feisal Pasha. "We have just learned of the rescue of our unfortunate fellow-countrymen through the efforts of your gallant troops in South Syria. God bless and prosper the progress of your arms. The chivalrous act of noble Moslems who fight under your banners adds fresh lustre to the annals of the Arab race. Every Armenian throughout the world is to-day the ally of the Arab movement and praises of your clemency and the justice of your cause shall be known wherever we can make our voices heard. The second telegram is from the Lord Mayor of London on behalf of the Armenian Refugees' Lord Mayor's Fund "I beg to convey to the Noble Emir Feisal the deepest thanks of the British subscribers for the gallant rescue of suffering Armenians by your victorious troops."

The third telegram is from the friends of Armenians in London. "We beg to congratulate the Noble Emir Feisal on his splendid rescue of suffering Armenians. Friends of Armenia rejoice at the progress of your victorious troops."

The King of Hedjaz's Reply.

The King of the Hedjaz has replied as follows:—"Your kind message to Feisal of which I have heard is proof of your goodwill and affection. We pray to God to make us worthy of your kind thoughts. Feisal in assisting the oppressed only performed one of the first duties of our religion and the Arab faith. I say confidently and proudly that the Armenian race and other races in similar plight are regarded by us as partners in our fortunes, in weal or woe. We ask God before everything to give us strength to enable us to do them helpful service by which to prove to the world the true feelings of Islam whose watchword is freedom. God preserve you in health and bring your desires to a successful attainment by his help and favour."

Austria and Serbia.

Infecting Serbia with Tuberculosis.

LAHORE, May 28. LONDON, May 26th.—A Serbian officer prisoner who has been exchanged, returning at Corin, said that the Austrians were systematically introducing tuberculosis into Serbia by means of infected camps. When prisoners were sufficiently infected to infect others they were returned to the country and replaced by healthy persons. Ten thousand Italians had been infected. ("U. & M. Gazette Cable.")

Belgian Congo Railway.

LONDON, May 28. The Kananga Railway in Belgian Congo was completed on 22nd May giving through communication by Railway from Cape Town to Bukama on the Upper Congo.

Latest Telegrams.

UN-CORRECTED.

LONDON, May 28. Professor Sir John Macdonell in Rhodes Lecture at London University College dealt with Dominions and treaty making especially in relation to future foreign policy. He said question was simplified because Dominions enjoyed advantage of Imperial sympathy with their aspirations and because of new sense of unity of empire caused by common war suffering. Reconciliation of unity of empire with autonomy of dominions was a problem to be approached in hope rather than in fear. After showing that dominions were absolutely autonomous commercially lecturer referring to political treaties said dominions would assert their right to be consulted with reference to decisions which might call them again to make supreme sacrifices. Problem of foreign relations could not be solved by imitating constitutions of Federations which attempted to define exact limits of treaty making of central authority and individual members or by any system of checks and counterchecks. Deepening sense of value of Empire would probably ensure general uniformity of treaties. Lecturer did not offer any solution but quoted Burke's dictum to look steadfastly at facts before one be guided by wisdom of the hour. He paid a tribute to Sir John Macdonell Sir George Brown Sir Henry Parkes Rhodes Botha and Smuts as among great statesmen of world.

LONDON, May 28. Although experts generally think that Alsace attack is not main thrust it is recognised that enemy strategy is probably largely opportunist hence he will certainly develop Alsace success to utmost if he thinks he has found a weak spot in Allied line and can push on towards Valenciennes and road to Paris. However Allies have excellent communications here so can rapidly send up reinforcements.

LONDON, May 28. Reliable reports continue to show immense damage and great panic caused by British air raids. For example in recent raid on Liege a bomb fell on important military railway station killing many soldiers and cutting railway buildings. Another fell hundred and fifty yards from Meuse ironworks which manufacture enormous quantity of rolling stock and caused panic among workers. Bombs were also dropped on paper works at Herstal where thousands manufacture munitions and on national arsenal. Same day a squadron bombed with great success large factories at Aix La Chapelle which were set on fire. Further reports regarding raid on Cologne at Whitsun confirm that town was panic stricken.

LONDON, May 28. SAVANNA.—Cuban State Department has cabled to Cuban diplomats abroad that diplomatic relations between Cuba and Mexico are not ruptured.

LONDON, May 28. Mexican Government has requested Cuban charge D'Affaires to be allowed to remain in Mexico City for present in order to take part in settlement of questions pending between Cuba and Mexico.

LONDON, May 28. ROME.—Prince of Wales accompanied by Count De Salis British Minister to Holy See visited Pope to-day and Cardinal Gasparri.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన

గుంటూరు నివృత్తిపాత పురవాసి; పేరు లేని జాబు లను ప్రకటింపబడదు. కాలక్షిప్తి; కార్మిక గ్రామవాసి; ప్రకటింపలేనందునకు చింతింపవలెను— సంపాదకుడు.

I రామకృష్ణ కవులు.

అయ్యో, తమలో నెవ్వరైన నీ ప్రతికాములమున గాని లేక లేఖకృష్ణముగ గాని ప్రతికామకృష్ణ కవిత్వంకవుల చిరునామము మాకు తెలియజేసియెడ మేము కృతజ్ఞులమై యుందుము.

ఆంధ్రభాషా సమాజ సాపకులు. సామాన్య బంగారము.

II

అమలాపురము విద్యార్థిసంఘము.

అయ్యో, గోదావరిజిల్లా అమలాపురమునందలి బోర్డు హైస్కూలు ప్రాథమికాధ్యక్షుల సంఘపు ప్రధానాధ్యక్షుల కొత్తప మున పాఠశాలా మహాత్మ్యమును జూను 6-వ తేదీన పాఠ శాలయందు జరుగును. విజయనగరము సంస్థానమునందు వాస్తు కాశ్రుజ్ఞులగున్న గంటి లక్ష్మీనరసింహము బి. సి. ఇ గారు సభాధిపత్యము వహించెదరు. ఆదినమునందే పాఠశాలయందు బహుమాన ప్రధానోత్సవముకాడ జరుగును. ప్రాథమికాధ్యక్షులు తామియ్యవలసిన వందానమును చెల్లించుటకు సభకు దయ జేయుటకు ప్రార్థింపబడు.

చావలి లక్ష్మీనారాయణ బి.ఎ. బి.ఎల్.

అమలాపురము. కార్యదర్శి.

III

గుంటూరు గుండలనభి.

అయ్యో, సత్యవల్లిలో జూనువెల 5-6-7 తేదీలను జరుగజున్న గుంటూరు గుండల రాచకేసుసభకు గుంటూరు పురవాసులగుక్రియతన్యావతి హనుమంతరావు పంతులు గారిని అగ్రాసభాధిపతిగా ఎన్నుకొనబడినారు. ఈమండల సభకు జయప్రదముగా జరుగుటకుగాను తన ప్రయత్నములన్నియు చేయబడుచున్నవి. ప్రతినిధికి రు. 1-8-0 యును ప్రేక్షకు లికి 1-0-0 వంతుక యును గురుము ఏర్పాటుచే జరుగింది. అన్ని సంఘములవారు సభకు దయచేయుటకు ప్రార్థింపబడు ప్రతినిధుల పేర్లను సభలో వ్యవహరించిన విషయములను ఆహ్వానసంఘము వారికి తెలుపవలెను. సభకు దయచేయు ప్రతినిధులు వినుకుం డమెడలగు పశ్చిమతాలాకాలవారు నర్సారావుపేట రయలు స్టేషన్ లోదిగి అక్కడినుండి సత్యవల్లికి 12 మయ్యేమూర ముగావున గుర్రముబండ్లలో ప్రయాణము చేయుట వీలు. తూర్పుతీరగా తెనాలి బాపట్ల వంగోలు రేపల్లెతాలాకావారు గుంటూరులోదిగి అచ్చటగుర్రపుబండ్లుచేసికొనిగుంటూరునుండి 21 మయ్యేమూరములో యాగ్రామమునకు సులభముగా జాములరావచ్చును. లేదా సత్యవల్లి స్టేషన్ లోదిగి గుర్రము బండ్లలో రావచ్చును. ప్రతిరయలుకు సత్యవల్లి స్టేషన్ వద్ద నుమాను 15 బండ్లకు తక్కువలేకుండా గుర్రపుబండ్లు కొర వును. సత్యవల్లి తాలూకా గ్రామములలోనివారలకు ప్రతినిధి లకుగాని ప్రేక్షకులకుగాని రుసుములేదు.

సత్యవల్లి. కే. చిదంబరరావు. కార్యదర్శి.

IV

బండిపోటులు.

అయ్యో, ఇప్పటికి మచిలీపట్నం పల్లి, గుడివాడ, పుయ్యారం, కంకిపాడు, పోలారం, లెవోలు, కాకు పురం, అన్ని పురం, కడవలోలు గ్రామములలో బండిపోటు జరిగి నటుల ప్రకటింపబడినవి. ఇంకను యేదైననునందు సత్రికను గుంచినను క్రొత్తగ్రామములు వోచబడినటుల వార్తలు వచ్చు చున్నవి. మొత్తముమీద బండిపోటులవలన రెండులక్షల రూ ప్యములకుంటే యధికము వడ్డము కలిగి యుండవచ్చును. మా గ్రామమునకు సమీపమునందుగల మున్నంగి, వల్లభాపురము, వంకెలూరువగై గ్రామములలోనిబండిపోట్లు జరిగినవి. దీనినైన మునకును యితరగ్రామములలో బండిపోట్లు జరిగిన వనియెడి వార్తలు మెండగుచున్నవి. మామమగోజాలనుండి మాగ్రామ

మునకు బండిపోటు వచ్చునని వదంతిగానున్నది. రాత్రి పగలు యను భేదములేక బండిపోటులు జరగుచున్నవి. ఏదయిననును దువొంజులచ్చెదకో యనుభూతి ప్రతివాదముల బాధించుచున్నది. గ్రామములము యొకమట్టము గలిగియుండిన యన్నివిధముల శ్రేయస్కరముగా నుండును. పత్రికలయందు ప్రకటింపబడు లూటీ సమాచారములను చుట్టులుగాంచి నంతనే గాగ్రామముల లోనిదె పత్రికారము చేయవచ్చునని దురభిప్రాయపడుచుండిరి. పత్రికల నుండి వార్తలు ప్రకటింపబడుట చుట్టుల యుండేము లకు మరింత సహకారి యగుచున్నవి. నిజముగా తిండిలేని వారే యీ లూటీలు చేయుచుండినది లేనిది ఆహ్లాదీ యా దాయమును బట్టియే గ్రహింపవచ్చును. దుష్టలే గాగ్రామము నందు లేరని చెప్పవచ్చును? ప్రతి గాగ్రామము నందును బండి పోటుల భయముచే జనులు భీతావహులై యున్నారు. ఇంత వరకు గాగ్రామములలో బండిపోటులును జరగిన వారిని క్రియ వహించి కనుగొని విచారణలను జరపి తగినదండవలను విధించుటకును, యికముం దే గాగ్రామములందు నిట్టి బండిపోటులను జరుగకుండ నుండుటకు తగు కట్టుబాటులను చేయుటకును, అచారపదార్థములు గుడ్డలు వగైరావస్తువులకు ధరల నుచిత రీతిని కేగించి దుష్టబుద్ధుల వారలకు కఠినముగా దుడిచుట కును దయామములగు ప్రభుత్వము వారిని ప్రార్థింపు చుంటిమి. త్వరలోనే బండిపోట్ల విషయమై తగుకాగ్రీత వహించి మును నిట్టిప్రమాదములు కటక్తింపకుండ నుండగల యేర్పాట్లను యధికారులు చేయుట జేయవలెను. కాంతి వాయవము.

ఈమని, గుంటూరుజిల్లా.

విలేఖకుడు.

ii

అయ్యో, నుమాను వారంగోజాలనుండి మాతాబాకా లోని మర్రవాడ, ఆకుపల్లి, కాకుపురం, పుయ్యారం, మాని కొండ, వాపులూరు, కడ్వోల్లు, వీరవల్లి, చికి నాట, ఆత్మాన, తేలప్రోలు, గొడవర్రు, ముస్తాబాద, దాదానాబాజీగూడెం, మా దలవారి గూడెం మొదలగు పలు గాగ్రామములలో పాటకపు జనము పాత్రుత్వము, భాగ్యకొల్లుకొట్టి భాగ్యమున వో మకొనుటయు, యిండ్లలోకొరబడి గుడ్డలు వోమకొనుటయు మొదలగు అకృత్యములు చేయుటకు, గడంగుచుండి. పీరి లో మర్రవాడ, పుయ్యారం, మానికొండ గ్రామములలో వోపి డులు ముఖ్యములు. మర్రవాడ గాగ్రామములో 10 వ్రట్ల భాగ్యము కొల్లుకొట్టి. 22 రు ఆరెన్నుకాచి. పుయ్యారంలో నుమాను లక్ష్మీరావులు, కిచ్చుతు గల్లిక, మా ప్పి కొల్లుకొట్టి. నుమా ను 50 మంది ఆరెన్నుకాచి. మర్రవా గాగ్రామములలో, స్వల్పమైన ను కొన్ని గ్రామములనుండి పోలీసు వారికి రిపోర్టులవచ్చి యుం డలేను. పోలీసువారు యెక్కువ ముకుతో ప్రహసంకూణ మునకు గడంగుచుండిరి. పదన వోపిటులు చేయుట కంతమాత్ర ము అనోర్య వైషమ్యములు గావు. వారిని నెనకొల్లవది, అచారపదార్థముల, వెలధికమగుట, 2 వక్త్రములపర లనెం మిక్కిముగా వెనగుట, రియతులవద్దయును యును పుట్టక పోవులు 4 మాలివారి వొరకకపోవుట, 5 రూపాయలు, 2 క్షి యావ్య ములనొట్ల తారతమ్యములు తెలియకపోవుటచే పాటకపుజను లు దెవ్వర ముకొనిపోయి దేశావధానమునకు కాగలదుగురు న్నది. వివిధ గాగ్రామములలో రయలును నిరా యునులయు, వో పిడులన భయకంపితులయు మృత్యుచుండిరి. కాన ప్రభుత్వము గా రట్టిసమస్యలకు యెక్కువ నివారించజేయును, స్థితినితులై న రైతుల కాముఖముల మెంపిండును. కాంతి కొంచ మంత రించును. ఇట్టి సమస్యములలో ప్రతి గ్రామములలోను యెక్కు వగా పోలీసువారికి వోప్పడి యట్టివోపిడులుజరుగకుండ యరి కట్టవలయును. ఇంకాయితర గ్రామములలోను యీరూపపు జనులు వోపిడు చేయుట వచ్చువులై స్వల్ప రైతులుచే మాతా లూకా గ్రామములన్ని గుం, అల్లకల్లులముగానున్నవి. ఈతన ణమును కనిపెట్టి ప్రభుత్వమువారు తుపాకి లై సెన్సును క్షిరి విగా యిక్కలమును. కనుసాహసములయలన వారిని నియమించి ప్రభుత్వమువారి పాటకపు జనులను మైరియుగా జేరుటకు యుగోత్పర బాగుండును గాని యిట్టి సమస్యముల ప్రభుత్వాదికార్లుచుండే భారముండుటకంటె తాలూకాలోని ప్రతి గ్రామములలోని పెద్దరైతులను సమావేశపర్చి యట్టివారి యందుకుచ్చుకముంచి ప్రభుత్వోన్యోగియులకు సాహాయులగా యుండునటుల పురిగొల్పవలయును. మును యకాంతి తొం గించి, వోపిటులు జరుగుట కంతమాత్ర మెవరూ ముకొనూర్చున్ప ష్టికలవారలయు రయతులందు నమ్మకముంచుట ప్రభుత్వమున కెక్కువ. శ్రేయస్కరముగా నుండును. ప్రభుత్వమువారు తగిన నివారణోపాయములకు తక్షణము గడంగుటకుగోరు చున్నాము.

శంకర్, వేంకటేశ్వరావు.

V

ఆంధ్రనభలు : మనకర్తవ్యము

అయ్యో, ఆంధ్రరాష్ట్రము సభయందు యోచింపవలసి న విషయములలో ప్రధానములు 3 సంగియములు 1 దేశీయ రాజ్యాంగ సంస్కరణము 2 ఆంధ్రోద్యమము. 3 సంగ్రామవిష యమై మొట్టమొదట మనముభివక్షమును వెల్లడించుటకర్తవ్యము. సంగ్రామ విషయమునకు ద్విత్య మువ్యవలయు లవసరము. దేశీయ శ్రయతుల మొక్కము ప్రజానామకలయ్యెము ప్రాత్యానాము లేనిదే యిది తృప్తికరము. మండలాలపు. తదు త్యానానామకలములగు ప్రయత్నములకు పాలకులు జేయగో రుట ప్రతిహేతువేషించుట కాదు. ఇట్టి ప్రాత్యానాము నిచ్చి నంతనే, ఆంగ్లము త్యానా పూటలై సంగ్రామపాతగ్ర సమ గ్రూప శక్తివంతులగుదురు. వారి ప్రయత్నములు, సభాశక్తి ములగును. మాంటెగు గారు సంస్కరణ శక్తివంతులగుట గా బోవు పార్లమెంటు యొక్క కనంతరము ప్రజేపెట్టు నను యూహ కొంతదైర్యదా యకము. పిన్నానను, సరే, కాంగ్రెసు లీరు విధానముకన్న తక్కువ సంస్కరణము, కంగిరెంపబడే దను దృఢ మాంగులవని, దెలుపవలెను.

ఆంధ్రోద్యమము ఆంధ్ర రాష్ట్రము సభ యొక్క మఖ్యోద్దేశము. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర సిద్ధాంతము ప్రబలింపి నైజము కావున నదియే స్థిరమము. ఆంధ్రదేశ నిర్మాణమును సాధించు లాంగులు వరమాతము. ఉత్తర సగ్భ్యులు, దత్తచండలములు, చిత్రావరు గలసి యాంధ్రదేశ కుగును ఇందులో కొన్ని ఆంధ్రదేశభాగములు కావటకు స్వభావ, సాంప్రదాయ, ఆచారమునకు విరుద్ధము. చిత్రావరుండలము కేవలాంధ్రమండలము, కిల్లాటక, దగ్గినిదేశముల సహజమైన నున్నందున ఆయాభాషలు కొన్ని గ్రామములలో కొండన మాటలాడుచున్నారేగాని, యంతమాత్రమును, ద్రావిడ సాం ప్రదాయాచారములు వాగుకలలేవు. దీనిని ద్రావిడదేశముతో జేర్చుట అసంభావితము. మన దేశీయర్యనరములు, విద్యము వాటితో ననేక విషయముల సామ్యమును పోలియుండే, అల్లసాని భావమును గూడ వ్యక్తికరిం గామ సంకుచిత దృష్టిగలవారి వాదము కడు శోచనీయును. పూర్వపుటాత్త రాజ్యాను మండలములో ఆంధ్ర ద్రావిడతాలూకాలు కలిసి యుండినవి. మండలకల్పి, ప్రకటనలు, రెండు దేశభాషలు యందును ప్రయోగించబడుచుండినవి. చిత్రావ జిల్లాను విడ దీసినపును భాషాప్రయుక్త సిద్ధాంత మరలబడింది. తెలుగు తాలూకాలు సంఖ్య తగ్గి మండలము చిన్నదగుటచేత కడవ మండలమునుండి కొన్నితాలూకాల నిండుతో జేర్చి దీనినొక ఆంధ్రమండలముగా జేసిరి. అయినదియోశాక్కు ఆచార్యము గలిగినది. కంగుండి ఆమిందారిని మాత్ర ముత్తరాజ్యాను మండలముతో గలిపిరి. ఇదికేరల మాంధ్రదేశభాగము. ఇందును జనలాంధ్రము. ద్రవిడులు బొత్తిగాలేరు. భాష తెలుగు. బల్ల యందు సేర్పట తెలుగు. కొద్దు; చేరల భాష తెలుగు. చిత్రావ జిల్లా తాలూకాల నుండి నైస్థిక పృథూరమునకు, స్థితిగతి సాంప్రదాయములకు వేరుపడియుండలేదు. బహిందారువారు ను వారి యాభీనుక గవ్వ మెంటు కచేరీలకు వచ్చుచులో నుండుట ఇదికంగుండిజమీనుకు ముఖ్య స్థానము ఇది సుద్రామ — తెంగరూర యువదారి మీదనున్నది. తెలుగు తాలూకాలు కొన్నిటితో దీనికి యను పదారి సంబంధములేదు. కొన్నింటికికొంత దూరమును. సమీ పముననున్న అకడిగిజనకు తిరుపత్తూరితో రైలుసౌకర్యములు మెండగుటచేతను, యిచ్చట భజనాచారి కారణమున బట్టి యు, తిరుపత్తూరికి సామ్యుత్పన్నయిన పంతుకరులరెము, నిల్లు జేసి నుండును. స్థానిక భజనామొకటి యుచ్చట! సేర్పటకు బడిన యెవల చిత్రావ జిల్లాలోనే జేర్చువలెవచ్చును. ఆంధ్ర దేశనిర్మాణమున నిది యాదేశముతో జేరవలయును. లేమిదేల నిది ద్రావిడదేశముతోటిసాము వృద్ధి నడ ముట్టుదున్నము. ఈ విషయమును పురుషులు చక్కచది యొకటి ర్వానమునుపపా దింపఁ జేడెదరు.

సభాత్రిత్వానముల నాచరణానికే చేర వలసినయను జనకు నాచరణికసంఘ మొకటి సభ్యులతోనుండియే సేర్పజు ప బడవలయును. ఇటు లాంధ్రదేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సిద్ధాంతమును గైగి తమ తమ రాష్ట్ర నిర్మాణమునకై యత్నిము చేసే సాగినవో దేశీయోద్యమము సులభముగ నెఱవేరును. ఆంధ్ర లిందులకు మార్గదర్శకులు గావలయును. ప్రథమాంధ్ర రాష్ట్రముసభ నీ సూత్రమును స్థిరపరి యొక మాతృపిత గావలయును. ఆంధ్రుల సభ్య సంకల్పమునకు ఈత్యురకు వోడ్చుచుగాక! ఆంధ్రసభలు జయప్రదము గాంచుగాక! కుప్పం, మే 28. రాఘవేంద్ర నుబ్బాజీ బాస్కర.

కళయు కి సంవత్సరాది సంచిక

తయారగుచున్నది

పింగళి సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యాపకాది విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల కటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కటపునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు ముద్రింపే సిద్ధముచేయుచు చుండుటవలన వలయువారు కంటనే ప్రాసీదగు టుచితము.	మల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " " " " " " " " " " " "	" " 0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము

తామరతైలము	గజ్జికీతైలము	మోహినీతైలము
కట్టి 1-8 0-6-0	కట్టి 1-8 0-4-0	సీసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 7, తంబుకెట్టి వీధి మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అచిరుకృత్య వ్యక్తమగున జనించు బాధ్యములకు కీర్తిమణులంటి మందు. మరపులను, మచ్చలను, గండములను శుభ్రము, ప్రాంతాంతములను అన్ని విధములనల గణన చిక్కరొగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

ఇది ఒక రహస్యమిల్లా నుండి మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన బాధలను పోగొట్టును. కీరములందరి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును శాస్త్రసంబంధమును పోగొట్టును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రముగాను. శరీరాంతర్గతమును గలుగజేయును. 18 రోజులవరకు మందులకు 4 రోజుల బుద్ధితో అమృతమును.

ప్రాప్తిరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144 No 2. BOMBAY.

ఏకబాహులిపి ప్రకంస   ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.
 తత్వాలకుంటి ఇది అప్పుడాయ విశిష్టము.   ఇది ప్రీయత కట్టమంచి రాబడిగాకెట్టి గానక
 మల 0-4-0 పోగొట్టె అధికము.   ప్రాంతాంతములను. మల 0-4-0 పోగొట్టె ప్రత్యేకము.
 ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసెములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన కేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించెయు ఈ క్రింది కంపెనీవాటితోనే సంగతిసందర్భముల నెలనా వాలోనింపబడినవి. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి నంతవే వానిని సకాలములో కరెఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోసినవారు.

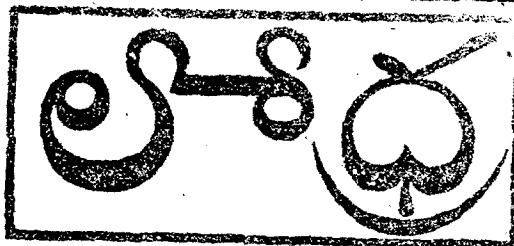
మిత్రము:— ది రెలయన్సు ఫౌండ్రీ

పోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తకాలకెట్టి నెం 688 రు,

389

మదరాసు

(పై కార్పొరేషన్ గోదావరపురం ఈ పత్రికపేరు కూడ ప్రదర్శించు గోరుచున్నారు.)

గర్భాశయ నొగదువారి:— శ్రీలకు గలుగు యుతుకల బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మైలబాహి గాను, తక్కువగానుపోవుట, మనుమోగము, సంతాపహీనత రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాట్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీమగ్న వ్యాధులను మనుచున్న.

వెదలుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు. 1-10-0

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహ ప్రణాళి, సుఖసంకటములు, నిస్సత్తుక, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరముకలన కాంతిని ముఖమునకు తెచ్చును యిచ్చును.

వెదలుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

జ్వర నివారిణి   బుడ్డి 1-8 రు. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల, పోలీసుకమిషను ఆఫీసు రోడ్డు, ఎగుంబూరు, మద్రాస్.
166   (ప్రాంత:— 9, బందరు వీధి, మద్రాసు.

301 పార్శ్వపు వేంకటాచల   304

వండితులవారి సిద్ధపథములు.

లోకాయుధవార కస్తూరిమాత్రల నిర్వృత్తినను పరికింపును.

యోగ్యతాపత్రములు.

మీ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ ఫెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎం. జి. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్వల్షింగ్ కెమిస్ట్ ఎగియర్ డి. సం. 2: బొంబై, వీరు ప్రాసినది. ఇను "లోకాయుధవార కస్తూరి మాత్రశలను. ఉపయోగించుటవలన, శ్వాసోచ్ఛ్వాసముల వ్యుత్పాదన, అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రకృతినోసి, కడుపుకోపి, అవ్వా కజ్వరము, పిత్తసంబంధాదుగము. బిడ్డల యెరుకబాతముల న్నియు, నుజునయ్యెను, తమకర్మకు ప్రతిదినము వచ్చు లోన లకు, నీకస్తూరి మాత్రలనే, స్వదేశీ వైద్యులు ముఖ్యముగా వీయవలయునని శిఫారసు చేయుచున్నాను.

మీ రా॥ సి.ఎస్.ఆంధ్రకర్నాట్, పీఠియర్ సర్జన్, న్యూనిటర్ కమిషనర్, మైసూరు గవర్నమెంట్; వీరు ప్రాసినది. "లోకాయుధవార కస్తూరి మాత్ర"లను నే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు కాకినే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకోత్కృష్టమగు, సుఖములను ముఖ్యము గలిగి యున్న వని నేనుచెప్పట కానందకరము: ననుచున్నాను.

విజ్ఞప్తిక యావ్యాపార సుకములు, ప్రతి వీసానుండును అందును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుకూలవృత్తము, ప్రతివీసాతో కూడి యుండును. కిరీమిల్లలన్న వీసా 3 అంశముల వృత్తము.

1. వీసాల బాకముల బిడ్డలకిచ్చుట.
 2. బహుళ భయముతో:   రు 1-0-0
 3. వీసాలాకముల కొరత   రు 2-0-0
 4. వీసా బాకముల కొరత   రు 3-0-0
 5. సమస్త వ్యాధులను ముఖ్యము అందుకొ
 6. వీరు విశ్లేషణములు కోరవలెను

వివరము:— శ్రీ సోమ గౌరవ వృద్ధులారా, మురూక